

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія

ТИМОЩУК Богдан Сергійович

**Реальні та потенційні загрози національній
безпеці держави в сфері оподаткування / Real
and Potential Threats to National Security of the
State in the Field of Taxation**

спеціальність: 072 - Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма - Фіскальне адміністрування

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи ФФАм-21
Б. С. Тимощук

Науковий керівник:
к.е.н., доцент, В. І. Дмитрів

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

" ___ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

А. І. Крисоватий

ТЕРНОПІЛЬ - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	6
1.1. Принципи та роль фіскальної політики безпеки	6
1.2. Соціально-економічні аспекти безпеки держави в оподаткуванні	16
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИКА ТА ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	25
2.1. Аналіз показників фіскальної ефективності бюджетно-податкової політики України	25
2.2. Податкове навантаження та його вплив на безпекові процеси в країні	
Висновки до розділу 2	47
РОЗДІЛ 3. ПРІОРИТЕТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ У ПЕРІОД РИЗИКІВ ВОЄННОГО ЧАСУ	48
Висновки до розділу 3	59
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66

ВСТУП

Актуальність теми. Проблематика внутрішніх загроз національній безпеці України є предметом наукових і науково-практичних досліджень з перших років незалежності нашої держави. Від подолання наслідків системної кризи 1990-х років до реагування на мінливі виклики безпеці. Розвиваються підходи науковців до визначення пріоритетів безпеки внутрішньої політики з метою протидії гібридному впливу Російської Федерації на внутрішньополітичну ситуацію.

Зараз Україна стикається з низкою проблем, серед яких політична нестабільність, загрози територіальній цілісності та суверенітету, недосконалість законодавства та відкрита корупція, а також перешкоджання управлінню державними фінансами. Державний бюджет є найважливішим засобом підтримки хоч якоїсь рівноваги економічних процесів усередині держави. Тому його якісна та ефективна реалізація як основного фінансового фонду країни є суттєвим елементом забезпечення не лише стабільності існуючої економіки, а й потенційного її розвитку в цілому. Для розуміння реальної ситуації в державі та підвищення ефективності державного фіскального управління перед органами державної влади щороку постає завдання забезпечення співвідношення запланованих видатків до загальних доходів та активів. Створіть бюджет, проаналізувавши свої витрати та частку прибутку попереднього року.

Державна фіскальна безпека в нашій державі все ще має цілий ряд проблем, на які у своїх дослідженнях звертали увагу такі дослідники, як М. Кучерявенко, В. Валігура, Г. Бех, В. Андрущенко, В. Дем'янишин, Т. Меркулова, М. Гридчина, Д. Кобильник, В. Тропіна, Н. Вдовиченко, В. Білоцерківець, Я. Жаліло, О. Дмитрик, А. Крисоватий, В. Мельник, С. Маслюченко, Я. Литвиненко та багато інших. Останніми роками представники як наукової, так і політичної спільноти наголошували на тому, що при вдосконаленні грошово-кредитної політики України необхідно

більше уваги приділяти її наближенню до основних європейських норм і стандартів, і це цілком виправдано з огляду на активний підхід нашої держави до питань доріг. До євроінтеграції.

Мета й завдання дослідження. Метою даного дослідження є продемонструвати теоретичні основи та сформулювати практичні рекомендації щодо покращення стану фінансової безпеки в умовах підвищення рівня соціально-економічного розвитку та зменшення загроз в Україні.

Для досягнення поставленої мети були поставлені та вирішені такі завдання.

- Визначити теоретичні детермінанти, принципи та роль монетарної політики.

□ Підкреслити безпечні основи національної фіскальної політики на цьому етапі.

□ Аналіз основних показників фіскальної ефективності бюджетної та податкової політики України.

□ Дослідження впливу податкового тягара на соціально-економічний розвиток країни.

□ Обґрунтувати пріоритети забезпечення національної фінансової безпеки.

Об'єкт дослідження – процес забезпечення національної безпеки країни.

Предмет дослідження – реальні та потенційні загрози національній безпеці держави, які виникають саме під час реалізації фіскальної політики в Україні.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення поставлених завдань у роботі використовувалися загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Системно-структурний – для виявлення основних детермінант грошово-кредитної політики. Порівняння та фактори – вивчають деталі реалізації бюджетної та податкової політики в Україні.

Статистичний аналіз, порівняння, узагальнення – вивчення сучасного рівня розвитку податкового потенціалу країни, оцінка податкового навантаження на економіку України. Абстрактно-логічні – використовуються для теоретичних узагальнень і формування висновків і пропозицій.

Інформаційну базу кваліфікаційної роботи становлять законодавчі та нормативно-правові акти, звітні дані Державної служби статистики України, Державної податкової служби України, Міністерства оборони України, Державної казначейської служби України, а також монографічні дослідження та публікації у періодичних виданнях вітчизняних і зарубіжних науковців та фахівців з питань фіскальної політики.

Практичне значення одержаних результатів полягає у сформульованих та обґрунтованих наукових положеннях, висновках і пропозиціях, які дозволяють окреслити перспективи ефективного розвитку фіскальної політики України в умовах домінування євроінтеграційних процесів та в контексті покращення соціально-економічних процесів.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були апробовані на Всеукраїнській науково-практичній студентській конференції та у збірниках наукових праць кафедри фінансів ім. С.І. Юрія, а саме: «Фінансове забезпечення сталого розвитку»: це збірники саме наукових праць кафедри фінансів ім. С. І. Юрія у Західноукраїнському національному університеті. Вип. 3. Т.1- 2. Тернопіль: ЗУНУ, 2023 року.

Відповідно до мети, завдань та логіки дослідження визначена структура кваліфікаційної роботи, яка складається з вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел. Загальний обсяг роботи містить 3 таблиці та 15 рисунків. Список використаних джерел налічує 70 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

1.1. Принципи та роль фіскальної політики безпеки

Дослідження цих процесів має велике значення для національної фіскальної політики, що базується на висновку про необхідність регулярного аналізу ризиків у нестабільних безпекових ситуаціях, особливо через виклик російської збройної агресії.

У більшості випадків форсований розподіл влади між центром і місцевими територіями в умовах війни негативно впливає на розвиток країни, причому йдеться про концентрацію влади в офісі президента та провідний контроль військового уряду над місцевою автономією. Державна установа. Децентралізацію вважають найуспішнішою реформою, реалізованою в Україні в період 2014-2022 років. Ці реформи значно посилили опір України російській агресії. Ця реформа надала громадам і місцевим елітам важливі ресурси для розвитку, а також додаткові стимули для захисту від вторгнення зовнішніх загарбників. Насильницька централізація управління країною під час війни може створити ризик конфлікту по лінії «центрального регіону» та дестабілізувати внутрішню ситуацію. Ще одним важливим фактором ризику, на думку експертів, є зниження кадрової спроможності державних установ. Це (через застосування принципу кумівства при кадрових призначеннях та підміну стандартів професіоналізму елементами особистої довіри) не лише впливає на ефективність управління, а й впливає на систему управління, а також матиме негативний вплив на ефективність управління. вплив на стабільність країни та суспільну довіру до лідерів країни. Сучасний економічний розвиток України та її регіону в основному визначається стратегіями податкової політики. Фіскальна політика визначає характер і призначення податкової системи. Податкова система повинна передусім забезпечити необхідні

кошти для державних витрат.

Стратегічною метою фіскальної політики є створення в Україні стабільної податкової системи, яка забезпечує адекватні платежі до бюджетів усіх рівнів, ефективне функціонування національної економіки та справедливий підхід до оподаткування для всіх категорій платників податків. Створення умов для подальшої інтеграції України у світове суспільство.

Соціально-економічний розвиток регіону значною мірою є результатом економічних механізмів, що лежать в основі розробки та реалізації політики розвитку, а також використання його ресурсних можливостей. Ключовою частиною цього є регіональна податкова політика, яка визначає, які регіони є привабливими для компаній і громадян для отримання прибутку, а які регіони не викликають інтересу до роботи в них, залежно від того, чим ви хочете займатися. Відносини між нацією та місцевими регіонами реалізовуватимуться залежно від ступеня завершеності національної податкової політики та місцевої податкової політики. По суті, національна фіскальна політика та її регіональні складові мають однакову теоретичну основу, що дає змогу розглядати теоретичні основи оподаткування без акцентування регіональних особливостей, а також стає можливим розглядати практику її застосування в контексті. Просуючи політику, необхідно підкреслювати регіональні особливості. Загалом термін «національна фіскальна політика» трактується по-різному. С. І. Юрій та Ю. М. Бескид характеризують грошову політику як «діяльність держави у сфері запровадження, правового регулювання та організації адміністрування податків і платежів до централізованого грошового фонду» [18]. Л. М. Чабліста визначає фіскальну політику як «діяльність держави у сфері встановлення та збору податків». Його метою є підготовка державного бюджету та водночас стимулювання господарської діяльності підприємств. ” [45, С. 69].

А. Соколовська вважає, що «сучасна грошово-кредитна політика полягає у встановленні та зміні елементів податкової системи (видів

податків, податкових ставок, структури податкової системи, суб'єктів, цілей оподаткування, бази оподаткування, пільг тощо)» І ранок Забезпечити достатні надходження до бюджету для задоволення визначених державою потреб та стимулювання економічного зростання. ” [45, С. 71]. Отже, виходячи з цих визначень, автори виділяють дві відмінні риси податкової політики, які фактично визначають роль податкової політики в системі управління. Це і забезпечення необхідних надходжень до бюджету, і стимулювання економічного зростання. Останнє залежить від обраної моделі економічного розвитку. У другій половині 20 століття використовувалися три моделі економічного розвитку, кожна з яких відводила особливу позицію системі економічного регулювання та відповідну роль оподаткування. До них відносяться «ліберальна» модель, «планово-керована економіка» і модель «стратегії прискореного розвитку». Отже, згідно з першою моделлю (найуспішніше реалізованою в США та Великій Британії) втручання національних урядів в економічні процеси має обмежений характер. Основні сподівання покладаються на ринкові механізми координації економічних відносин. Тому податкова політика спрямована на підтримку мінімального обсягу податкових ресурсів, необхідних для виконання державою своїх повноважень. Важливою особливістю економічної «планово-адміністративної моделі» є високий ступінь впливу держави. У цій моделі майже всі підприємства знаходяться під контролем держави, управління здійснюється за директивними принципами, а податкова політика має велике та мінімальне значення. Держава відраховує більшу частину прибутку корпорації з бюджету, тому корпорації залишається лише мінімум, необхідний для фінансування свого розвитку відповідно до встановленого державного плану. Третя модель зосереджена на прискоренні розвитку галузей з потенціалом зростання (Японія). Податкова політика переклала податковий тягар з корпорацій на фізичних осіб, зробивши фізичних осіб платниками податків.

Після більш загального обговорення політики розвитку існують також

моделі податкової політики. Одним із них (кейнсіанство) є використання податків і державних витрат (надання податкових стимулів і маніпулювання податковими ставками) для регулювання економічних циклічних коливань і стимулювання економічного зростання. Однак в альтернативній (неокласичній) моделі пропозиція факторів виробництва стимулюється обмеженням і скасуванням податкових стимулів і зниженням податкових ставок. Крім того, неокласична модель передбачає відмову від використання державних витрат як інструменту бюджетної та податкової політики для стимулювання економічного розвитку [23, С. 79].

У 1776 р. А. Сміт визначив чотири основні принципи оподаткування.

1. «Податкова рівність», згідно з якою «піддані держави, відповідно до своїх здібностей і сил, повинні брати участь, наскільки це можливо, в утриманні уряду, тобто держави». 2. Податкова визначеність означає, що податки, які має сплачувати кожна особа, є фіксованими, а не довільними. Умови платежу, методи платежу та суми платежу мають бути зрозумілими та визначеними для платника та інших осіб. 3. Зручність оподаткування. Будь-який податок повинен стягуватися тоді і як це зручніше для платника. 4. Податкові пільги. Усі податки мають бути розроблені та розроблені таким чином, щоб якомога менше брати з кишень людей і брати з них якомога менше, крім того, що надходить у державну скарбницю.» [43]

Пізніше німецький економіст А. Вагнер встановив основні принципи оподаткування, доповнивши їх і надавши їм концептуального характеру, що виділяє чотири різні групи.

- 1) «Перша група – фінансові принципи (достатність і стійкість).
- 2) Другий - національні економічні принципи (правильний вибір джерел податків, правильне поєднання різних податків у системі).
- 3) По-третє - етичні принципи, принципи справедливості (загальність і однаковість оподаткування).
- 4) 4-й – Адміністративні принципи (безпека оподаткування, зручність оподаткування тощо)» [45, с. 98].

Існують і інші підходи до формування принципів оподаткування. Тому Ш. Бранкато наголошує лише на двох основних принципах оподаткування: платоспроможності та рівності. Принципи платоспроможності передбачають справедливий розподіл податкового тягаря між членами суспільства. Обов'язкові положення, засновані на принципі платоспроможності, викладені в «Теорії дарування» Д.С. розроблений. фабрика. Цей принцип є дуже важливим і сьогодні. Згідно з принципом рівності (засновником якого є К. Вікселл) розмір оподаткування має визначатися ступенем відповідності між розміром податку, який сплачують окремі громадяни, і обсягом наданих їм державних послуг. Цей принцип часто піддається критиці вчених і його важко реалізувати політично. ”[9]. Водночас сучасна практика вимагає врахування багатьох інших актуальних принципів оподаткування. Реалізація грошово-кредитної політики в період економічних змін вимагає врахування не лише основних макроекономічних принципів, а й причин змін і пріоритетів монетарної політики на даному етапі розвитку національної економіки. Такі вимоги дуже ускладнюють визначення напрямку фіскальної політики, оскільки не всі рішення, прийняті на макрорівні, можуть досягти мікрорівня без спотворень. Для України складність вибору та проведення єдиного вектора монетарної політики зумовлена необхідністю врахування рекомендацій Світового банку та МВФ, а його експерти, враховуючи досвід економічно розвинених країн, дають рекомендації. безкоштовний. Зверніть увагу на особливості становлення та розвитку української держави.

Використання інструментів грошово-кредитної політики має враховувати реальну економічну ситуацію, інакше наслідки змін монетарної політики можна прогнозувати не лише в довгостроковій, а й у короткостроковій перспективі. Крім того, цілі фіскальної політики повинні узгоджуватися з функціями податків і бюджету. Виходячи з цього, структурну схему грошово-кредитної політики можна зобразити графічно (див. рис. 1.1).

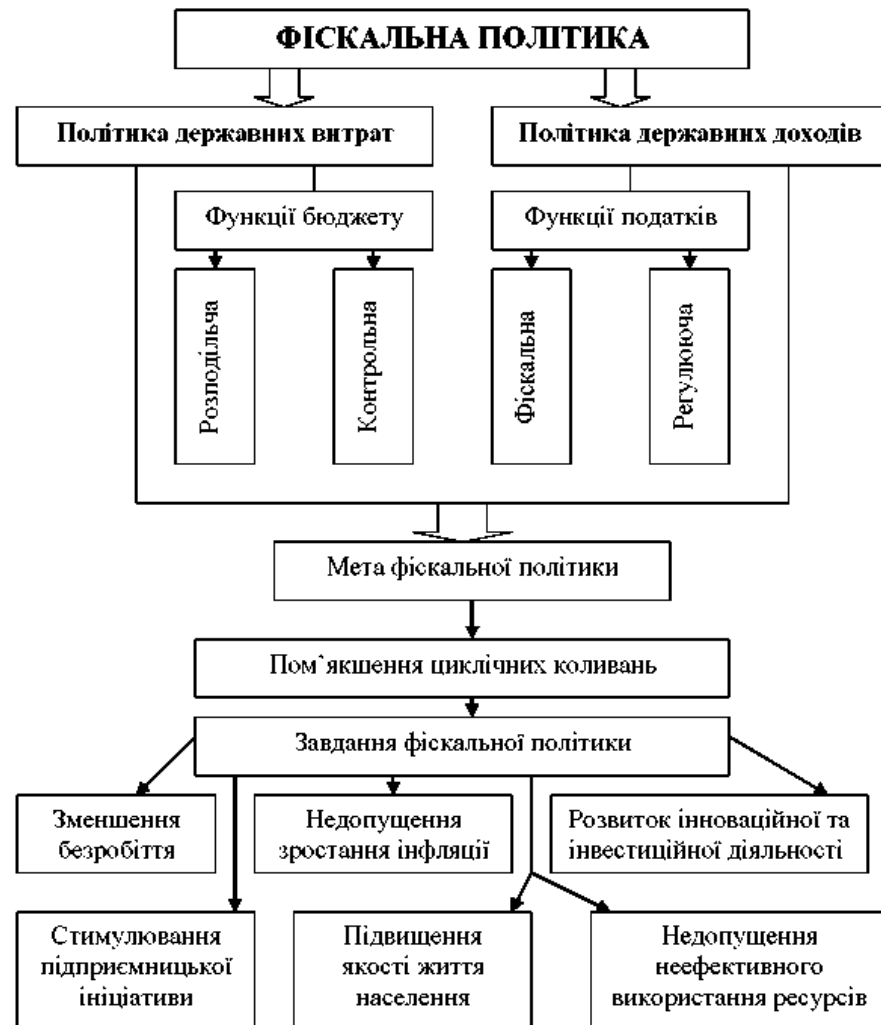

Рис. 1.1. Структурні основні елементи фіскальної політики

Джерело: [51]

Підсумовуючи, грошово-кредитна політика гарантує науково обґрунтовану та систематичну діяльність національних органів влади та місцевих органів влади, засновану на єдиних принципах та з метою ефективного регулювання відносин, що виникають у зв'язку з фіскальною політикою. Її можна визначити як сукупність економічних, правових та організаційні заходи. Визначення податків і зборів з використанням правових засобів на економічних підставах.

Грошово-кредитна політика вважається невід'ємною частиною фіскальної та загальноекономічної політики країни. Виходячи з цього визначення, форми податкової політики можна класифікувати наступним чином:

- Найвища податкова політика (країна встановлює відносно високі податкові ставки, зменшує податкові стимули та збирає великі суми податків; така політика зазвичай приймається країною у виняткові періоди розвитку). Зворотна сторона цієї політики: після сплати податків платників податків, не буде фінансових ресурсів, експансивне відтворення стане неможливим, а «тіньова економіка» набуде популістського характеру).

- Політика економічного розвитку (державна враховує не лише податкові пільги, а й інтереси платників податків). У цьому випадку, зменшивши податкове навантаження на підприємців, одночасно зменшаться і витрати держави. Метою цієї політики є забезпечення стимулювання інвестиційної діяльності шляхом створення максимально сприятливого податкового середовища.

- Політика «розумного податку» (суть якої полягає у створенні достатньо високого рівня податків як для юридичних, так і для фізичних осіб, при збереженні соціального захисту громадян та наявності великої кількості загальнодержавних соціальних програм).

Грошово-кредитна політика є частиною загальнодержавної політики, являє собою концепцію національного податкового розвитку, відповідає національним, економічним і соціальним інтересам. Реалізація цієї концепції здійснюється через систему тактичних заходів у податковій сфері, за допомогою законодавчих актів про податки і збори. Фіскальна політика характеризується як обґрунтованими загальнодержавними інструментами регіонального та регіонально диференційованого оподаткування, так і діями органів місцевого самоврядування щодо встановлення та стягнення місцевих податків і зборів для забезпечення конкурентоспроможності економіки. В його основі лежить соціально-економічне зростання. До такої політики відноситься діяльність органів місцевого самоврядування у сфері оподаткування шляхом встановлення місцевих податків і зборів, обліку платників, товарів, послуг, умов платежів та механізмів оподаткування, контролю за своєчасністю перерахування коштів тощо. Рішення

приймаються відповідно до державного та місцевих бюджетів, враховуючи інтереси самої області. Як і всі інші аспекти оподаткування, воно має ґрунтуватися на національних інтересах і враховувати природні, економічні, соціальні та екологічні особливості регіонального розвитку. Таким чином грошово-кредитна політика сприяє комплексному підходу до вирішення соціально-економічних проблем країни в цілому, водночас доповнюючи та втілюючи загальнодержавну політику регіонального розвитку територіально-адміністративних одиниць.

У ньому стисло викладено основні завдання грошово-кредитної політики та схарактеризовано значення найважливіших завдань для потреб соціально-економічного розвитку. На нашу думку, до конкретних цілей належать:

- Зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів.
- Підтримка вітчизняних виробників та зміцнення їх позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках.

- Податкові пільги для експортоорієнтованих, а також імпортозамінних галузей і галузей соціальної сфери, що забезпечують підвищення якості життя населення.

- Сприяти активізації інвестиційного процесу.
- Забезпечення справедливості територіальних податків.
- Зміцнити фінансову базу місцевої автономії та забезпечити фінансову незалежність.

Аналіз соціально-економічної ситуації в Україні показує, що вона суттєво відрізняється за кількома показниками. Зближення рівнів економічного розвитку регіонів має відбуватися за допомогою достатньо сильних інститутів економічного регулювання, насамперед податків. Обмежене використання податкових механізмів регулювання процесів регіонального економічного розвитку є перешкодою для соціально-економічного зростання всіх регіонів, особливо неблагополучних. Територіальна податкова справедливість є необхідною умовою для

зменшення регіональних розбіжностей і розвитку неблагополучних регіонів, що відображено в регіональній політиці, яка глибоко вкорінена в багатьох країнах. Однак це питання пріоритетів у забезпеченні правосуддя до кінця не вирішене. Зосередження уваги на неблагополучних регіонах для підвищення рівня соціально-економічного розвитку потребує підтримки з боку держави, тобто з боку інших «сильних» регіонів або, як у випадку Донецької та Придніпровської областей України. Пряме правосуддя потрібне для регіонів, які сплачують значну частину своїх доходів до державного бюджету та мають надзвичайно складні економічні, соціальні та екологічні проблеми.

Ефективність податкової системи залежить від реалізації всіх податкових можливостей регіону з урахуванням важливих інтересів регіону, таких як сам регіон, його відтворювальні процеси, вирішення економічних, соціальних і екологічних проблем. Для сталого розвитку нації, яка є соціально, економічно та екологічно збалансованою, податкова система, за якої з регіону вилучаються лише «надлишкові» кошти, тобто заплановані податкові надходження, пропорційні його спроможності платити податки. зрозуміло, що це важливо забезпечити. Воно залежить від багатьох природних і соціально-економічних особливостей місцевості і виникає під впливом різних об'єктивних і суб'єктивних внутрішніх і зовнішніх факторів.

Фінансова політика держави відіграє важливу роль у створенні сприятливого інвестиційного середовища для суттєвих змін в економічному розвитку, підвищення фіскальної спроможності та стимулювання інвестиційного процесу.

На нашу думку, сприятливий інвестиційний клімат у державі базується на стабільних та помірних податках, низькій вартості робочої сили, високому рівні кваліфікації, наявності сучасної та потужної виробничої, фінансової, соціальної та комунікаційної інфраструктури тощо.

Що стосується механізмів забезпечення інвестиційної привабливості, то однією з основних умов для прийняття інвестицій є діюче податкове законодавство та нормативно-правові акти, які передбачають конкретні

методи податкового регулювання економіки. Такі правові механізми мають забезпечувати не лише органи державної влади, а й органи місцевого самоврядування, оскільки розвідка капітальних інвестицій та створення сприятливого податкового середовища для інвесторів відіграють важливу роль у соціально-економічному розвитку регіону місцевого самоврядування.

Таким чином, грошово-кредитна політика є важливим інструментом впливу на становище регіональних продуктивних сил, їх фінансової підтримки та розвитку їх інноваційного та інтелектуального потенціалу.

1.2. Соціально-економічні аспекти безпеки держави в оподаткуванні

В умовах нового етапу глобалізації соціальна політика в Україні зазнає серйозних змін, розширюються її функції та завдання. Проте механізм його реалізації стає дедалі складнішим через військові дії в Україні та необхідність лібералізації державної фіскальної політики, яка має сприяти інноваційному розвитку суспільства. Тому необхідно зменшити податковий тиск на реальний сектор економіки, що унеможливує виконання багатьох соціальних завдань. Протиріччя між соціальною та монетарною політикою стає особливо очевидним у ситуаціях макроекономічної нестабільності. Особливістю фіскальної політики Української держави в сучасних умовах є одночасне вирішення двох завдань, які важко поєднати: довгострокової безпеки та підвищення рівня життя населення, а також переходу до інноваційної економіки. . Тому фінансування соціальної політики в Україні має здійснюватися з урахуванням реальної спроможності підприємств сплачувати всі відповідні податки та збори, маючи при цьому можливість розвивати виробництво на інноваційній основі.

Фіскальна політика країни є одним із важливих інструментів стратегії її соціально-економічного розвитку. Основним завданням грошово-кредитної політики є створення ефективної національної системи управління фінансами. Основна відповідальність за професійне впровадження покладається на органи Міністерства фінансів України та Державної податкової служби України.

При проведенні грошово-кредитної політики необхідно дотримуватись тонкого балансу між національними та приватними інтересами, суворо поважати права громадян і бізнесу та спиратися виключно на закон. Водночас ми маємо постійно виконувати основоположне завдання — знайти шляхи виконання наших соціальних зобов'язань перед громадянами, одночасно розширюючи нашу економіку та підприємництво. Повноваження центральних і місцевих органів державної влади визначаються не лише доцільністю оптимального управління тією чи іншою сферою, а й структурою потреб соціальних груп чи індивідів.

Тому інтереси у забезпеченні навколишнього середовища для майбутніх поколінь, національній безпеці та науково-технічному розвитку країни можуть бути реалізовані лише на найвищих рівнях державного управління. Конкретніші індивідуальні потреби, наприклад, у сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту, реалізуються на місцевому рівні. На місцевому рівні враховуються індивідуальні потреби щодо особистої безпеки та благополуччя.

Задоволення потреб людей вимагає делегування конкретних повноважень відповідному рівню влади. Політична влада походить від фінансової влади. Отже, закон встановлює дворівневу бюджетну систему. Кожна з них покриває відповідний діапазон потреб суспільства. Кожен суб'єкт певного рівня влади повинен мати певне джерело доходу, щоб здійснювати цю владу. Концентрація фінансових ресурсів влади на відповідному рівні залежить від соціально-економічної та політичної ситуації на конкретному етапі розвитку країни. Специфіка реалізованої місцевої

бюджетної політики зумовлює перетікання фінансових ресурсів із центральних на місцеві.

Відносини між домогосподарствами тісно пов'язані з регіональною політикою. Фінансова складова регіональної політики не обмежується міжбюджетними відносинами, а включає більшу частину інвестицій та прямих видатків державного бюджету. Міжрегіональний перерозподіл ресурсів, який зараз здійснюється через державний бюджет України, недостатньо спрямований на стимулювання економічного зростання окремих регіонів. Ресурси в основному спрямовані на промисловість, і їх використання мало враховує потенціал територіального розвитку.

Для підвищення ефективності прямих видатків державного бюджету в регіоні можна розглядати такі напрями. Розподіл ресурсів для досягнення максимального мультиплікатора витрат. Врахування регіональних потреб при реалізації цільових загальнодержавних програм науково-технічного розвитку. Посилити роль державного сектору у створенні «точок зростання» в окремих сферах.

У ринкових умовах критерієм ефективності бюджетних витрат на розвиток промисловості є темпи зростання технологічно передових галузей, що потребують венчурних інвестицій, і ефект мультиплікатора витрат. Останньому віддається перевага при забезпеченні відносно рівномірного економічного зростання в регіоні та виборі компаній з найдовшим «потокм замовлень» національних інвестицій. Якщо при здійсненні інвестицій з державного бюджету «вузькі місця» у виробничому ланцюжку усуваються за рахунок капітальних вкладень з місцевих бюджетів, ефект видаткового мультиплікатора буде найбільшим у цьому регіоні. В умовах нестабільного економічного розвитку така політика цілком інтегрується в загальну стратегію розвитку ринкових відносин. Крім того, реалізація цієї політики забезпечується роботою ринкових механізмів. Економічна практика показує, що найбільшого ефекту мультиплікаторів витрат можна досягти за рахунок початкових капіталовкладень в авіаційну промисловість і суднобудування.

Ці галузі найчастіше є «суміжними». Реалізуючи програми розвитку цих галузей, можна буде створити «точки росту» в різних регіонах.

Сучасний стан міждержавних відносин в Україні визначається багатьма чинниками, зокрема причинами відмінностей регіональних бюджетних гарантій, критеріями та методами їх збалансування. Навіть для груп у найзаможніших регіонах різниця у ВРП на душу населення більш ніж у чотири рази більша, а для груп у найменш заможних регіонах вона майже втричі більша. Різниця за цим показником між найбільш і найменш благополучними регіонами становить понад 20 разів.

Основними причинами великих відмінностей у розподілі бюджету між адміністративно-територіальними одиницями є такі:

- Рівень економічного розвитку муніципалітету.
- Охоплення природних ресурсів.
- Можливості оподаткування відрізняються через відмінності в регіональних економічних структурах.
- неоднакові зусилля органів місцевого самоврядування щодо контролю над податками та зборами.

Разом із показником ВВП на душу населення для правильного управління міждержавними відносинами дуже важливим є співвідношення середньої заробітної плати по регіону до прожиткового мінімуму. Цей показник відображає не тільки рівень життя в конкретному регіоні, а й потреби мешканців цього регіону в побутових послугах. Чим нижче співвідношення заробітної плати до прожиткового мінімуму, тим вища потреба місцевих жителів у побутових послугах. Тому що в такій ситуації вони не можуть дозволити собі жертвувати своїми доходами і витратити великі гроші. Це призведе до збільшення фінансової допомоги окремим регіонам і відповідного посилення міжбюджетних відносин. Низьке співвідношення середньої заробітної плати до прожиткового мінімуму зазвичай характерне для підтриманих регіонів. Через низькі доходи жителі сильно залежать від комунальних послуг.

Сучасна грошово-кредитна політика, включаючи покращення міждержавних відносин, безперечно створить багато умов для збільшення інвестицій, сталого зростання та підвищення конкурентоспроможності української економіки. Фундаментальною особливістю такої політики є те, що вона реалізується за допомогою гнучких економічних, фінансових та універсальних інструментів. Вони повинні зосереджуватися переважно на регулюванні макроекономічних показників, а не самих галузей економіки (тут ефективна частка валових показників ВВП, допустимий рівень інфляції, ефективний курс гривні, рефінансування). я про підтримку тарифу)). ;зобов'язання;імпортні/експортні квоти тощо).

У найближчому майбутньому державна фіскальна політика, окрім мобілізації надходжень до бюджетів усіх рівнів та здійснення видатків бюджету держави (суспільства), спрямована на вирішення ще принаймні двох дуже важливих завдань: . Іншими словами, це модернізація (реформування, вдосконалення) відносин між країнами та створення умов, необхідних для економічного зростання в кожній країні.

Останніми роками стає все більш очевидним, що реалізація соціально-економічних реформ без подальшого розвитку податкової системи не тільки складна, але й практично неможлива. Високий податковий тягар в Україні, складність і постійне реформування податкового законодавства, а також, як наслідок, незавершеність і недостатня технологічність процесу адміністрування податків часто призводять до нехтування інтересами суспільства та ухилення від сплати податків. За офіційними даними, тіньовий дохід середньостатистичного українця становить 25% легально отриманих коштів, але це явно занижена оцінка. Експертні оцінки цього соціально-економічного явища дуже різняться і коливаються від 30% до 70%. Як наслідок, база цільового субсидування буде суттєво звужена при формуванні державного бюджету та розробці подальшої національної політики розподілу, а такі показники, як рівень добробуту та якість життя людей, стануть жорсткішими. Національна участь буде суттєво обмежена та

практично проігнорована. Свідомо формуючи державне фінансування та цільові інструменти соціальної політики, держава дбає не лише про субсидії соціально незахищеним верствам населення, а й про добробут широких верств населення, безумовно, зобов'язання є.

Нині податкова система є одним із найважливіших соціальних інститутів, процес її розвитку впливає не лише на загальну економіку, а й на соціальні показники суспільного розвитку та соціальну політику держави щодо вдосконалення суспільства. рівень і якість життя людей; Однак довгострокова інтеграція ролі податку в розробку та реалізацію соціальної політики призводить до нестабільного сприйняття в суспільній практиці. Виявляється, що справжня проблема сприйняття оподаткування жителями та їх соціальними групами зазвичай залишається поза увагою дослідників. А це призводить до: 1) Спотворене уявлення суспільства про економічні та соціальні функції податків. 2) Формування в економічній свідомості поведінкового стереотипу опору оподаткуванню. 3) Приховування реальних доходів та інші протиправні дії юридичних і фізичних осіб, які перешкоджають соціально-економічному розвитку країни, особливо механізмам соціального захисту та соціального забезпечення соціально незахищених верств населення.

У суспільній свідомості податкова система сприймається як «заплутаний механізм витягування грошей у людей», водночас дозволяючи таким підприємствам, як корпорації та приватні особи, ухилятися від сплати податків або знаходити для цього способи. що Мінімізувати оподаткування при наявності великого обсягу фактичного доходу від господарської діяльності. У результаті з'явилися різні концепції посилення ролі податків у соціально-економічному розвитку, причому податки спрямовані на виконання економічних і соціальних функцій, а не фіскальних.

Із зростанням доходів державі стає легше здійснювати соціальну політику. Це означає суттєве підвищення заробітної плати, пенсій, стипендій та інших виплат соціального характеру бюджетникам. Водночас можна

висловити думку, що для збільшення нафтових доходів країни необхідно вживати заходів відповідно до принципів соціальної справедливості.

Подальші заходи також необхідні для збільшення частки доходів домогосподарств. Необхідно посилити кримінальну відповідальність для компаній і осіб, які ухиляються від сплати податків з корисливих мотивів. При цьому немає необхідності посилювати податковий тиск на компанії та організації. Навпаки, цю систему слід поступово послаблювати, оскільки особливо малі та середні підприємства можуть за короткий час створити додаткові робочі місця, збільшити виробництво, і відповідно робити різноманітні бюджети та додаткові відрахування. бюджетні кошти. Безперечно, зниження корпоративних податків та уніфікація соціальних податків є позитивними факторами для розвитку компаній.

Отже, податки служать джерелом формування національного капіталу, але сьогодні вони є недостатньо використовуваним інструментом макроекономічного регулювання. Існуюча практика податкової та соціальної політики держави має бути спрямована на забезпечення втручання держави в процес перерозподілу доходів у суспільстві шляхом зменшення доходів багатих і збільшення доходів бідних. При цьому необхідно розуміти, що основним завданням держави є стимулювання підприємницької діяльності населення (малого та середнього підприємництва), а це призведе до значного підвищення рівня життя більшості населення. населення. Він збільшує чисельність населення країни (створення нових робочих місць, збільшення податкових надходжень тощо), що, у свою чергу, призводить до зменшення рівня бідності, безробіття та матеріального розшарування.

Вирішення проблем у сфері оподаткування вимагає не лише економічного мислення, а й теоретичного осмислення оподаткування як соціальної системи, що забезпечує формування економічних механізмів підвищення рівня та якості життя людей. Вона відповідає розвитку різних верств населення і формує в суспільній свідомості позитивне ставлення до раціональної системи оподаткування. Ця політика не може бути реалізована

окремо від соціальної політики, а соціальна політика реалізується не лише на національному рівні, а й на місцевому та регіональному адміністративному рівнях. Ступінь впливу інструментів фіскальної політики на соціальну сферу країни залежить, насамперед, від існуючої системи соціального захисту, тобто того, наскільки держава зосереджена на забезпеченні соціального захисту громадян. Таким чином, якщо для американської економіки характерна поміркована участь держави у фінансуванні соціальної сфери, то для європейської моделі характерне досить глибоке державне забезпечення соціального забезпечення, завдяки чому ці країни мають визначені високі рівні податків. Але в той же час ця фіскальна політика для забезпечення соціально-економічного розвитку європейських країн гарантує високий рівень життя її громадянам і, незважаючи на високі податки, високий ступінь задоволення життям у власній країні.

В нинішньому кризовому стані економіки України підвищення податків для фінансування соціальних галузей є неприйнятним. Фіскальна політика має використовувати стимулюючі інструменти, такі як зменшення податкового тягаря та вдосконалення підходів до управління податками для забезпечення економічної стабільності та зростання, що призведе до ширшої майбутньої бази оподаткування та зниження податкових надходжень. Бюджет має збільшитися, а спроможність уряду залучати кошти має покращитися. соціальна сфера.

Реалізація грошово-кредитної політики впливає на загальну економічну ситуацію в країні, забезпечуючи перерозподіл національного доходу та передбачаючи кошти в державному бюджеті для фінансування національних програм, які забезпечують соціальну та економічну безпеку країни, відповідальною за мобілізацію. Податкова система забезпечує високий рівень національної безпеки шляхом створення сприятливого середовища для соціально-економічного розвитку країни через систему державних видатків і стимулювання інвестицій у різні сфери життя.

Висновки до розділу 1

Необхідно підкреслити наступні нові соціальні розломи, які виникли у зв'язку з війною.

Українці – це ті, хто «воює» і «страждає від війни» і ті, хто хоче сховатися від мобілізації чи «залишитися» за кордоном, ті, хто хоче втекти від реальності, ті, хто «втомився» і ті, хто не визнає реальності. Воно поділялося на Про країну та її трагедії, чи загалом про те, яку користь вона отримала від війни.

В українському суспільстві існує ризик розвитку резонансних та деструктивних внутрішніх конфліктів між двома чи більше важливими групами українського суспільства, або між окремою групою та державою (наприклад, з релігійних причин, міжобщинного, етнічного чи мовного характеру). конфлікти), особливо на регіональному рівні – Закарпатська область, південь Одещини, Чернівецька область.

Внутрішня ситуація в країні (особливо у відсталих районах) неспокійна через релігійні чинники.

Уздовж лінії фронту та на окупованих територіях місцеві громади були розірвані, підприємства та установи були перенесені або зруйновані, релігійні громади зникли, а родинні та дружні зв'язки були розірвані.

Масова міграція українських біженців та адаптація в інших країнах. Більшість із них не зможуть повернутися в Україну після закінчення війни.

Депопуляція внаслідок військових дій, знелюднення окремих територій країни.

Депопуляція, падіння національного добробуту, повна нездатність вести здоровий спосіб життя, падіння культурного рівня, погіршення емоційного стану населення.

Закордонна міграція жінок з дітьми – втрата ресурсів населення.

У результаті соціальний капітал, робоча сила, творчий потенціал суспільства, ресурсна база, необхідна для розвитку країни (промисловість, ринки, транспорт, працездатне населення, втрата кваліфікованих кадрів), зміцнення патріархальних установок, втрачається консервативна стать. Стереотипи в суспільстві

РОЗДІЛ 2.

ПРАГМАТИКА ТА ПРОБЛЕМАТИКА ЗДІЙСНЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз показників фінансової ефективності бюджетно-податкової політики України

Важливе місце в системі фінансових відносин посідає державний бюджет України. Вона впливає на всі сфери суспільного життя людей, безпосередньо зачіпає інтереси всіх людей і є найважливішою ланкою у фінансовій системі країни. У найширшому розумінні бюджет — це раціональний план доходів і видатків країни з урахуванням її потреб. Державний бюджет не лише забезпечує накопичення необхідних коштів для державних фінансів, а й слугує для перерозподілу частини доходів для підтримки доброго соціально-економічного стану в Україні. Водночас вона активно впливає на економічні, соціальні, національні та регіональні процеси в суспільстві та реалізацію вищими органами влади відповідних національних стратегій розвитку зміцнення бюджетної безпеки [31].

Бюджет є однією з основних гарантій державного регулювання економіки та впливає на економічну ситуацію та реалізацію антикризових заходів. Бюджет є річним планом загальнодержавних витрат і джерелом фінансового забезпечення.

Витрати бюджету вказують на напрямки і цілі бюджетних асигнувань і визначаються характером абсолютно різних функцій держави і зазвичай поділяються на три широкі групи відповідно до їх класифікації: політичні функції, економічні функції та соціальні функції. Державні доходи становлять фінансову основу функцій держави і зазвичай розподіляються відповідно до джерел, закладених у бюджет. Державний бюджет як самостійна економічна категорія здатний визначати не тільки спосіб і форму

організації державних фінансів, а й напрями цільового використання коштів відповідно до інтересів народу і країни в цілому. Завдяки бюджету держава зосереджує свої фінансові ресурси на найважливіших напрямках соціально-економічного розвитку країни [34].

Забезпеченість держав ресурсами для виконання покладених на них завдань залежить від рівня та напрямку доходів державного бюджету. Для визначення цього рівня розглянемо динаміку доходно-видаткової частки державного бюджету України у 2014-2020 роках (рис. 2.1).

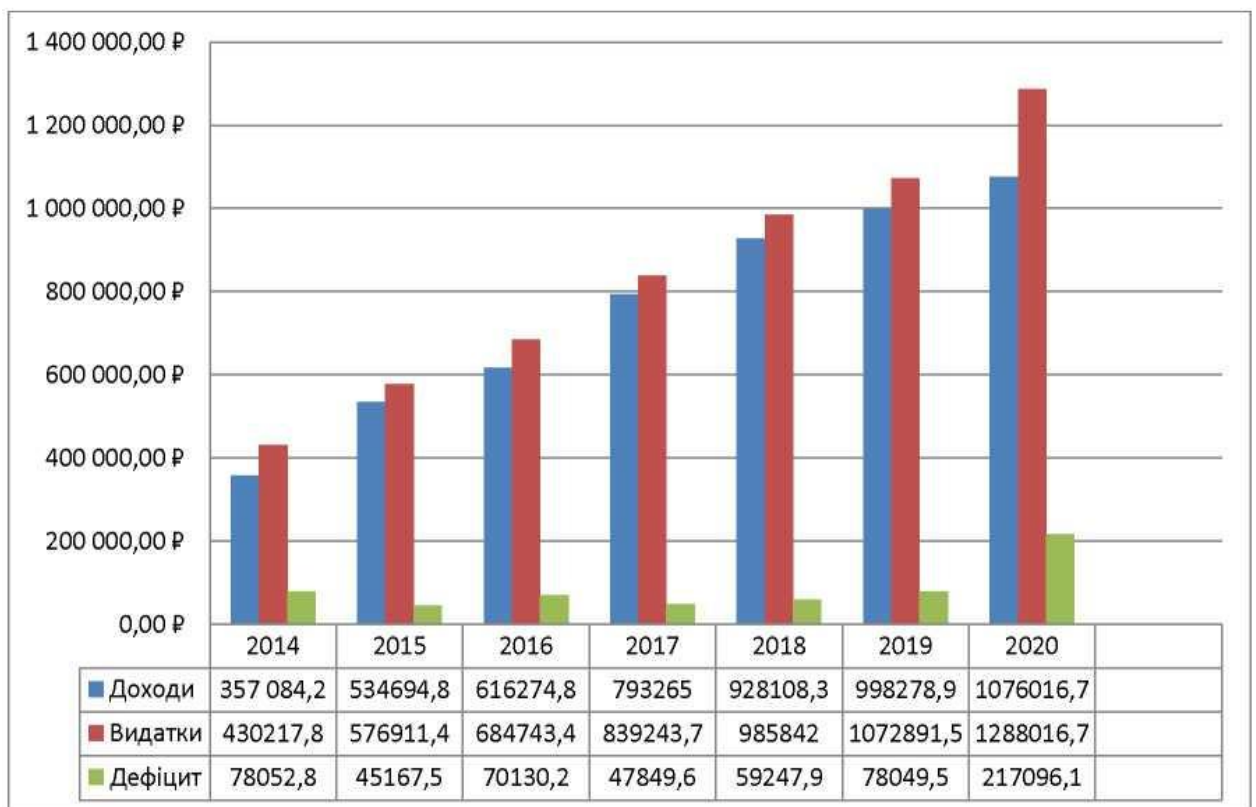

Рис. 2.1. Динаміка показників доходів та витрат саме Державного бюджету України, млн. грн.

Джерело: [36, 39]

Наведена динаміка доходів і видатків зведеного державного бюджету України за 2014-2020 роки демонструє тенденцію помірному зростанню. Слід зазначити, що розбіжність між дохідною та видатковою частинами Державного бюджету України зросла з 78 052 800 тис. грн. У 2014 році кількість зросла до 217 096 100 000. грн. у 2020 році на 16,5% перевищила

встановлений Законом про Державний бюджет України на 2020 рік обсяг, що свідчить про неефективність політики організації та використання доходів бюджету протягом звітного періоду. Тому, щоб покращити ситуацію, уряди штатів повинні прагнути сприяти збалансованому розподілу видатків і доходів. Це можливо лише за умов налагодженої системи бюджетного контролю, яка може забезпечити ефективне використання бюджетних ресурсів. Крім того, посилення відповідальності суб'єктів господарювання за особисте майно та кримінальної відповідальності забезпечить дотримання вимог законодавства, повноту та своєчасність ведення бюджетного обліку. Національний бюджет представляє бюджетні можливості, які країна може реально організувати, і є відправною точкою для розробки поточної фіскальної політики [36].

Ми проводимо аналіз дохідної бази державного бюджету з метою визначення шляхів збільшення та раціонального використання державного бюджету. Згідно з таблицею 2.1, податкові надходження були основною складовою доходів державного бюджету України протягом усього досліджуваного періоду, становлячи близько 80% від загального обсягу доходів. У досліджуваний період спостерігається позитивна тенденція до зростання. Загальний обсяг податкових надходжень у 2020 році порівняно з 2018 роком. 97,3 млрд. грн., а надходження непрямих податків майже втричі перевищують надходження прямих податків. У 2018 році, як і в попередні роки, найважливішу роль у формуванні доходів бюджету відіграватимуть податки на додану вартість з імпортованих товарів та української продукції, робіт і послуг, ПДФО, ПДФО, податок на майно та нафтопродукти, алкоголь та акцизи на товари. Тютюн [39].

Таблиця 2.1

**Моніторинг показників доходів Державного бюджету України,
млн. грн**

Види доходів	2018	2019	2020
Податкові надходження	753815,6	799776,0	851115,6
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	188624,1	217040,4	225976,3
Податок на доходи фізичних осіб	91741,8	109954,0	117281,3
Податок на прибуток підприємств	96882,3	107086,3	108695,0
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	45265,7	46746,9	52475,7
Внутрішні податки на товари та послуги	493360,6	502048,1	538896,2
ПДВ з вітчизняних товарів	79130,9	88929,8	126486,6
ПДВ з імпортних товарів	295377,3	289760,4	274113,5
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	71143,8	69897,1	80449,3
Акцизний податок з ввезених в Україну підакцизних товарів	47708,6	53460,8	57846,9
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	27076,6	30086,0	30460,5
Збори на паливно-енергетичні ресурси	-6,2	-0,3	0,7
Інші податки та збори	-505,1	3855,0	3306,2
Неподаткові надходження	164676,5	186684,2	212946,9
Доходи від власності та підприємницької діяльності	87170,4	114414,8	119155,9
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	18413,6	10377,8	9772,0
Інші неподаткові надходження	12399,9	15762,6	15038,2
Власні надходження бюджетних установ	46692,6	46129,06	68980,8
Доходи від операцій з капіталом	657,5	183,0	79,4
Надходження від продажу основного капіталу	33,6	30,0	38,5
Надходження від реалізації державних запасів товарів	573,2	76,0	2,4
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	50,8	77,0	38,4
Кошти від закордонних країн і міжнародних організацій	1464,8	1139,9	1029,7
Цільові фонди	187,5	1770,8	187,1
Офіційні трансферти	7306,3	8725,0	10658,0

Найбільша стаття доходів бюджету – ПДВ на імпортні товари. Таким чином, у 2020 році від імпорту в Україну отримано 274 113,5 млн грн, що відповідає 21 263 800 тис. грн. У порівнянні з 2018 роком їх стало на 5617,3 млн осіб менше. грн. - Порівняно з 2018 роком закладені кошти зменшилися. Це падіння пов'язане із запровадженими санкціями та внутрішніми та міжнародними ринковими умовами, викликаними поєднанням геополітичних факторів і проблем COVID-19 [36].

Надходження від вітчизняної продукції та послуг до бюджету України становили 493 360,6 млн. грн. У 2017 і 2020 роках спостерігалось збільшення на 45 535 600 000 фріврів. Відповідно, також спостерігається зростання надходжень від ПДВ за досліджуваний період [10]. У 2021 році проектом держбюджету передбачено збільшення податкових надходжень до бюджету за всіма основними статтями (див. Фейгі. 2.2).

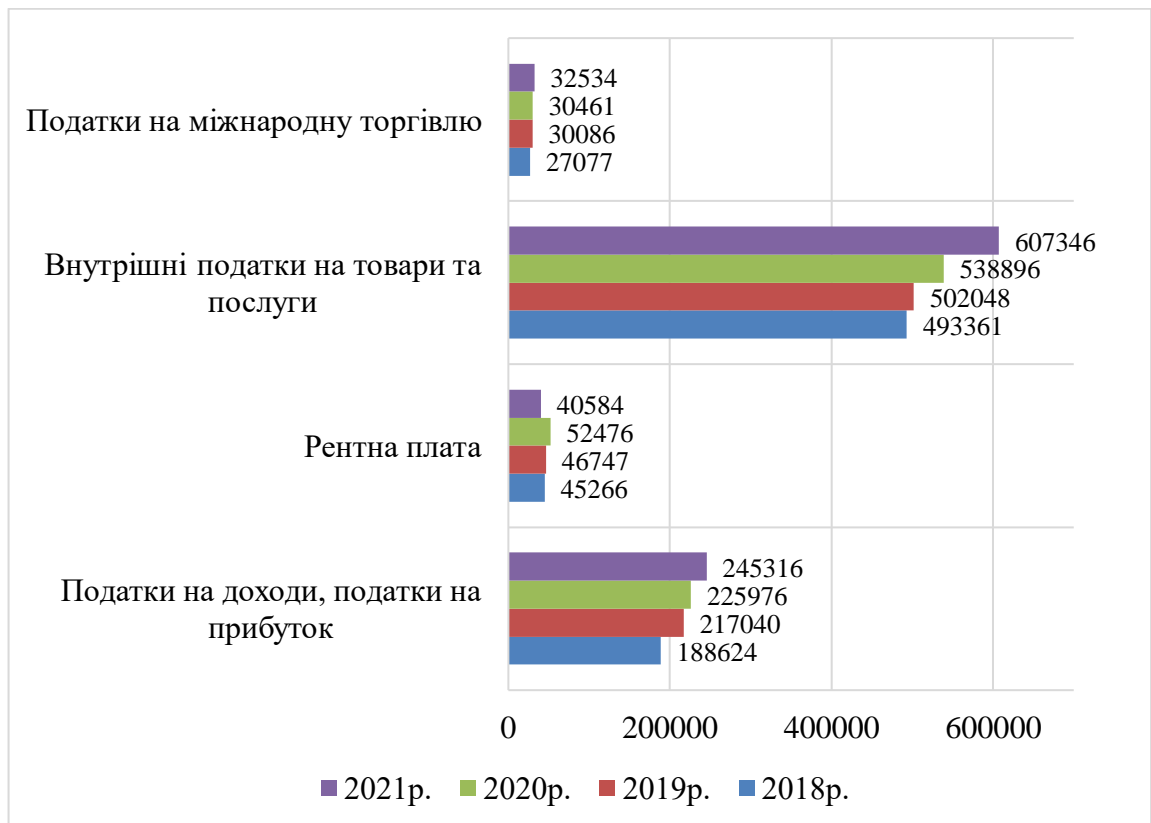

Рис. 2.2. Податкова компонента бюджетних надходжень у 2018-2021 роках, млн. грн.

Джерело: [40]

Також зросли надходження від вироблених та імпортованих в Україну акцизів. Як відомо, останніми роками акцизи на тютюн і алкоголь були підвищені, що збільшувало надходження до бюджету. У 2020 році від реалізації товарів українського виробництва (алкоголю, тютюну, нафтопродуктів) отримано більше доходу, ніж у попередньому році.

З 2018 по 2020 рік також очікується збільшення надходжень від імпортних акцизів. Однак цей темп зростання був нижчим від запланованого

в бюджеті на 2018 рік. З 2018 по 2020 роки зросла кількість таких видів доходів, як податок на доходи фізичних осіб та податок з підприємств. Однак зауважте, що це стосується 2019-2020 років. Сума податку на прибуток підприємств менша, ніж сума доходу фізичної особи. Протягом останніх трьох років виробництво падає, що вплинуло на доходи бюджету. Враховуючи питому частку доходів бюджетів за розміром, включено неподаткові надходження та державні трансферти. Основними платниками бюджету в частині неподаткових надходжень є національні банки. Крім того, скоротилися надходження до бюджету від адміністративних послуг, судового збору та неприбуткової господарської діяльності. За розміром надходжень у відсотках до бюджету цільові фонди посідають четверте місце. Найбільшою складовою цього є надходження від Фонду національної оборони та безпеки. У 2019 році він зріс на 1583,3 мільйона фріврів. Він досяг високого рівня порівняно з 2018 роком, але у 2020 році знизився до рівня 2018 року. Надходження до цього фонду відбувалося переважно за рахунок конфіскованих коштів та надходжень від реалізації майна, конфіскованого за рішеннями судів за корупційні правопорушення.

Також зазначимо, що за чотири місяці 2020 року митні надходження сягнули 84,84 млрд грн, це на 26,7% нижче за очікуваний рівень і на 16% менше за січень-квітень 2019 року (табл. 2.2). Податкові надходження у квітні становили 26,68 млрд грн, що на 16,2% менше за планові та на 6,9% нижче за рівень минулого року. За підсумками чотирьох місяців 2020 року податкові надходження становили 137,51 млрд грн, що на 7,8% нижче за план, але на 9,9% вище за показник за січень-квітень-2019 р.

Варто також зазначити, що митні надходження за чотири місяці 2020 року склали 84,84 млрд фріврів, що на 26,7% нижче очікуваного рівня та на 16% менше, ніж у січні-квітні 2019 року (табл. 2.2). Податкові надходження в квітні склали 26,68 мільярда фріврів, що на 16,2% менше плану і на 6,9% менше, ніж минулого року. За підсумками чотирьох місяців 2020 року

податкові надходження склали 137,51 млрд фріврів, що на 7,8% нижче плану, але на 9,9% вище значення за січень-квітень 2019 року.

Таблиця 2.2

**Інституційна парадигма виконання Державного бюджету України,
млрд. грн.**

	Факт за січень-квітень 2019 р.	План за січень-квітень 2020 р.	Факт за січень-квітень 2020 р.	Відхилення			
				до відповідного періоду минулого року		до плану	
				+/-	%	+/-	%
Загальний фонд							
Податкові органи (збір)	182,34	-	189,0	6,66	103,6	-	-
відшкодування ПДВ	-57,19	-	-51,45	5,74	90,0	-	-
надходження (сальдо)	125,14	149,17	137,51	12,37	109,9	-11,66	92,2
Митні органи	100,95	115,76	84,84	-16,11	84,0	-30,92	73,3
Всього по податкових та митних органах	226,1	264,93	222,35	-3,75	98,3	-42,58	83,9
Інші міністерства та відомства	6,35	50,5	48,85	42,51	769,7	-1,65	96,7
у тому числі НБУ	47,60	42,72	42,72	-4,88	89,8	0,0	100,0
Реверсна дотація	2,25	2,92	2,92	0,67	129,8	0,0	100,0
ВСЬОГО ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД (сальдо)	282,3	318,34	274,13	-8,17	97,1	-44,21	86,1
ВСЬОГО СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД	40,27	38,03	40,86	0,59	101,5	2,83	107,4
у т. ч. власні надходження бюджетних установ	12,15	13,88	18,81	6,66	154,9	4,93	135,5
ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ (сальдо)	322,56	356,38	314,98	-7,58	97,7	-41,40	88,4

Сума відшкодування ПДВ у квітні 2020 року склала 12 мільярдів гривень, що на 184 мільйони гривень більше, ніж у 2019 році. Відшкодування ПДВ з бюджету за січень-квітень цього року склало 51,45 млрд грн. Загалом у квітні недовиконання планів податкової та митниці було на 26,1%, а за чотири місяці – на 16,1%.

Надходження єдиного соціального внеску (ЄСВ) минулого місяця склали 22,59 млрд гривень, що на 3,8% більше, ніж у квітні 2019 року. За три місяці цей показник зріс на 8,5% до майже 92 мільярдів гривень.

Найбільш проблемними статтями доходів державного бюджету за I квартал 2020 року стали: Податку на додану вартість із ввезених в Україну товарів (недонадходження складо 19,1 млрд. грн., або 24,2% до планового показника). Плата за користування надрами для видобування природного газу (5,2 млрд ієн або 59,7%). Рентна плата за користування надрами для видобутку природного конденсату (100 млн грн або 18,5%). Акцизний податок з вироблених в Україні товарів (дефіцит надходжень – 2,3 млрд. грн. або 15,2%).

Водночас до бюджету донараховано податок на прибуток підприємств, який перевищив план на 1,2 мільярда гривень, або на 3,6%. Акцизний податок із ввезених на митну територію України товарів (400 млн. грн. або 56,7%). Дивіденди від чистого прибутку окремих державних і комунальних підприємств та акцій діючих підприємств державної та комунальної форми власності (200 млн. грн. або 18,6%).

Незважаючи на постійне зростання дохідної частини бюджету, структурний (нециклічний) дефіцит бюджету також має тенденцію до зростання, і характеризується швидшим зростанням державних витрат, ніж доходів бюджету. Такі фіскальні дефіцити є результатом дискреційної фіскальної політики, яка впроваджується на розсуд влади без дотримання правил. Крім того, особливістю індивідуальної фіскальної політики є внутрішні структурні коливання державних витрат, особливо в положеннях «економічної діяльності» та «соціального забезпечення та соціального забезпечення». У контексті такої монетарної політики з боку національних органів влади зростають ризики для фінансової стабільності, особливо в періоди погіршення внутрішньої економічної та політичної ситуації [33]. Тому, щоб уникнути ускладнення фіскальної ситуації, уряд має переглянути та скоротити неперіоритетні витрати. Розглянемо основні статті видатків державного бюджету з точки зору функціональної класифікації (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Параметри видатків Зведеного бюджету України у розрізі
функціональної класифікації, млн. грн.**

Напрями видатків	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Загальнодержавні функції	191541,8	203121,3	204818,8
у т.ч. Обслуговування держборгу	116088,0	120096,1	121239,4
Оборона	97024,0	106627,7	120374,1
Громадський порядок, безпека, судова влада	118025,2	141455,8	159506,3
Економічна діяльність	140761,3	154219,3	262814,6
Охорона навколишнього середовища	8242,1	9729,8	9056,6
Житлово-комунальне господарство	30345,5	34487,1	32214,5
Охорона здоров'я	115847,8	128377,8	175791,2
Духовний та фізичний розвиток	28992,9	31550,1	31710,9
Освіта	210029,4	238757,4	252283,1
Соціальний захист та соціальне забезпечення	309363,6	321786,7	346719,5
у т.ч. Соціальний захист пенсіонерів	157940,7	191227,2	212328,7

Найсуттєвіші зміни в загальній структурі видатків справді відбулися, і видатки на економічну діяльність отримали достатню соціальну підтримку. У 2020 році сума зросла на 108 595 300 000 фріврів. Порівняно з 2019 роком помітно збільшення обсягів державних інвестицій (субвенції) та збільшення дотацій і допомоги на компенсацію збитків підприємствам окремих галузей економіки, особливо сільського господарства та вугільної промисловості.

Враховуючи, що економічна діяльність є однією з найважливіших сфер, а фінансування всіх інших функціональних сфер напряму залежить від ефективності праці, вважаємо, що рівень їх забезпечення залишається невеликим. Згідно з таблицею 3 видатки на соціальне забезпечення та соціальне забезпечення значно перевищують видатки на економічну діяльність, і це, на нашу думку, є причиною уповільнення економічного розвитку країни.

У нинішній складній економічній та політичній ситуації соціальний захист і соціальне забезпечення потребують суттєвого зменшення своєї частки у складі бюджетних видатків, що призведе до переходу від

«продовольчої» моделі бюджету до моделі інвестиційного розвитку. . . .
Питома частка фінансування соціальної сфери у видатках держбюджету у 2020 році становила приблизно 21,73% (346 719,5 млн гривень), найнижча за три роки. Напрямок витрат на житлово-комунальні послуги характеризується великими втратами коштів, енергії та ресурсів, але не дає можливості забезпечити якісне обслуговування. Операційні витрати показали мінливу тенденцію та, як очікується, зменшаться у 2020 році. Це пов'язано з тим, що частину запланованих коштів було спрямовано на боротьбу з новою коронавірусною інфекцією. Крім того, цей напрямок потребує капітального ремонту та негайного реформування системи.

У комунальному секторі багато монополій, які потрібно негайно ліквідувати. Чесна та прозора конкуренція між виконавцями житлово-комунальних послуг створює необхідні умови для того, щоб громадяни могли отримувати якісні послуги за справедливими цінами. Коли ціни на житлово-комунальні послуги залежать від якості, є серйозні недоліки та порушення політики, яка робить ціноутворення прозорим і зрозумілим для споживача. Значної економії можна досягти шляхом впровадження енергозберігаючих систем [35].

Функціонування силової структури є фундаментальною основою реалізації політики національної безпеки, а тому необхідність збільшення частки видатків на оборону в загальній структурі є цілком виправданою. Таким чином, витрати на оборону за досліджуваний період зросли і у 2020 році склали 12 034 100 тис. грн. Ця тенденція характеризується необхідністю фінансування нагальних потреб національної оборони та безпеки, у тому числі пов'язаних із розгортанням Об'єднаних сил (ООС). Це включає програми фінансування модернізації військової техніки, покращення технічного обслуговування військового персоналу та модернізацію всієї армії. Крім того, ми вважаємо, що потрібно зменшити частку видатків на загальнодержавні функції. Аналізуючи склад цього функціонального

напряму, найбільшу питому вагу мають органи вищої влади, органи місцевого самоврядування та органи місцевого самоврядування.

Порівняно з іншими країнами Європейського Союзу, державних службовців на 1000 осіб майже вдвічі більше. Зменшення частки витрат, пов'язаних з утриманням державних інституцій, шляхом значного скорочення штатних розкладів та запровадження електронного урядування не лише пришвидшило б процеси прийняття рішень та пододало бюрократичні процеси, які породжують корупцію, а й значно скоротило б бюджетні ресурси. можна заощадити багато грошей.

2.2. Податкове навантаження та його вплив на безпекові процеси в країні

Для успішного розвитку української економіки та забезпечення економічної стійкості та стабільності необхідно досягти високого рівня економічної безпеки. Однією з ключових складових системи економічної безпеки є податкова система, яка забезпечує фінансовими ресурсами всі рівні економічної системи. Оподаткування залежить від діяльності всіх основних галузей економіки, розвитку підприємництва, задоволення основних потреб як держави, так і окремих громадян. Податкова система України постійно реформується та вдосконалюється, але вона недостатньо ефективна. І сьогодні важливо визначити проблеми податкової системи, які загрожують економічній, соціальній та фінансовій безпеці нації. В економічній літературі немає єдиного тлумачення терміну «податковий тягар». Дуже часто це ототожнюють із терміном «податковий тягар», але згідно з Новим словником економічного права цей термін трактується так: Податки були знижені «для відволікання від інших можливих сфер застосування».

Контрольні навантаження (тиск) реалізуються на чотирьох рівнях: По-перше, це контрольний тиск, який регулюється безпосередньо за допомогою

важеля керування. Другий – фінансовий тиск всього комплексу податків, зборів і платежів. По-третє, використання платниками податків вигідних механізмів для надання позик і субсидій під низькі відсотки, одночасно переміщуючи податковий тиск з одних платників податків на інших; і по-четверте, використання податкових технологій для посилення податкового тиску на платників податків. Наприклад, передоплата, яка передбачає сплату податків до моменту отримання платником результатів господарської діяльності [26, с. 44-45].

Питання про те, як розраховувати податкове навантаження, є дуже спірним. Це неодноразово розглядалося в роботах вітчизняних економістів і є підставою для існування різних поглядів на розрахунок податкового навантаження. В окремих наукових роботах сама ставка податку, чистий податок у відсотках від валового внутрішнього продукту, включаючи акцизи, податки на виробництво, податки на імпорт, сума податку, розрахована на одного працівника та на особу, і відсоток податку з продажів у відсотках Використовується як міра тягаря і є чистою сумою податку, відображеною в національних рахунках, з урахуванням податків на продукцію, виробництво та імпорт, а також податків на доходи, майно та заробітну плату [26, с. 45]. Для міжнародних порівнянь використовуються так звані податкові коефіцієнти, які характеризують фактичну суму податку в країні. Це відношення сплачених податків, включаючи обов'язкові відрахування внесків на соціальне страхування, до валового внутрішнього продукту на ринку. ціна. Однак зауважте, що цей метод розрахунку податкових зобов'язань не враховує витрати, пов'язані з адмініструванням податків, наприклад повернення податків.

Якщо ми проаналізуємо величину податкового навантаження в Україні за допомогою податкових коефіцієнтів, то виявимо, що податкове навантаження досить низьке. За цим критерієм податкове навантаження в Україні становить 22,6%, що ставить її в одну групу з такими країнами, як США (26,4%), Японія (25,8%), Португалія (33,9%) та Ірландія (28,4%). ,

Австралії (31,5%), Туреччини (31,1%) та Узбекистану (24%). На нашу думку, податкове навантаження у 22,6 % є суттєво заниженим [7].

Останнє можна пояснити двома причинами. По-перше, офіційний валовий внутрішній продукт України становить лише близько половини реальних економічних результатів, досягнутих в економіці країни. Це означає, з одного боку, приховане недофінансування суспільних благ і недооцінку відносного значення державного сектора в економіці, а з іншого боку, нерівність податкових зобов'язань між компаніями, що займаються суспільними благами, і громадянами. Це означає, що розподіл є виробництва. Друга причина полягає в тому, що при розрахунку податкового коефіцієнту не враховується сума витрат, пов'язаних зі сплатою податків. Хоча розрахувати податкові коефіцієнти, які враховують ці витрати, складно, проте з'ясувати причини невдоволення бізнесу та населення важливіше, ніж саму суму сплаченого податку. Хоча й пригнічує кількість, складність податкового законодавства, надмірні труднощі, пов'язані з обліком та обчисленням податкових зобов'язань. Фактичний податковий тягар в Україні становить

70-80% отриманого доходу без урахування податкового навантаження на заробітну плату та собівартість продукції. Ці податки значно вищі, ніж у розвинутих країнах світу, і негативно впливають на нашу економіку, тому проблема надмірного податкового навантаження хвилює з часів незалежності.

В Україні головним завданням податкової реформи вже не одне десятиліття є зменшення податкового навантаження на економіку. Його впровадження забезпечувалося як на основі зниження ставок податку (ставки ПДВ, корпоративного податку, податку на доходи фізичних осіб, відрахування на фонд оплати праці, відрахування до соціального фонду), так і зміни основних механізмів розрахунку податків. був:

□ Розширення обсягу допустимих загальних витрат (витрати на формування страхових резервів банками та небанківськими фінансовими

установами, підвищення рівня витрат на гарантійний ремонт, збільшення рівня витрат на наукові, культурні та громадські організації).) Добровільне перерахування коштів) / 50% комерційним організаціям (вартість придбання паливно-мастильних матеріалів для легкових автомобілів, збільшення витрат на поліпшення основних засобів та ін.)

Збільшення норми амортизації.

Надає всім, а не лише новоствореним компаніям, право переносити збитки на майбутні податкові періоди.

– обмеження кола суб'єктів господарювання, які потребують обов'язкової реєстрації платниками ПДВ у зв'язку зі збільшенням порогу обороту з постачання товарів (послуг).

Зниження ставок податку на прибуток, перехід податку на прибуток від прогресивних до пропорційних та багато інших заходів.

Слід зазначити, що вищевказані зміни не зменшили фіскального тиску. Навпаки, з кожним роком сума зростає, що змушує компанії приховувати свої доходи. Запроваджена в Україні податкова система «заполонила» майже всю економіку, а розміри тіньового сектору та рівень ухилення від сплати податків є загрозливими. Важливо зазначити, що тіньовий сектор вітчизняної економіки охоплює, крім нелегальних і легальних видів діяльності, доходи, доходи від яких не оподатковуються і отримані, наприклад, за рахунок оплати понаднормової роботи або завищення оцінки працівників. Відзначаючи. Вартість використаних матеріалів та їх кількість. Надмірне оподаткування негативно впливає на інвестиційний клімат України. Майже всі експерти, які оцінюють інвестиційний клімат у нашій країні, вважають, що інвестиційний клімат є несприятливим, оскільки реальний сектор економіки оподатковується занадто високо. Воно пригнічує процес економічного відтворення, і підприємництво, як правило, може працювати прибутково лише за умови звільнення частини доходу від податків.

Основною причиною надмірного податкового тягаря в Україні є його неоднорідність, яка кидає тінь на економіку, порушує принципи рівності та

справедливості оподаткування, призводить до фіскальної функції податків та недоотримання доходів бюджету. і сприяє гальмуванню інноваційного процесу. Неоднорідність податкового тягаря в Україні в основному зумовлена такими явищами, як перенесення податкового тягаря та неповнота податкових стимулів.

Перенесення податкового тягаря є складним економічним явищем, суть якого полягає в тому, що викликана податками зміна цін і реальних умов змінює поведінку економічних агентів, які формально не є платниками податків. Перенесення податкового тягаря відбувається через те, що обсяг податку перевищує коло платників податку, встановлене податковим законодавством. Податковий тягар переноситься, якщо продавець може перекласти частину податкового зобов'язання на покупця (споживача) товару. Коли платник податку (фізична або юридична особа) зменшує свої витрати через податкові наслідки, тягар певною мірою перекладається на продавця товару, витрати якого були зменшені [27, С. 325].

Незважаючи на те, що валовий внутрішній продукт на душу населення в Україні становить менше 1000 доларів США, індивідуальне податкове навантаження залишається між 38% і 42%. США/рік. Слід зазначити, що в розвинених країнах світу дохід на душу населення перевищує 25 тис. дол. У Сполучених Штатах індивідуальний податковий тягар становить 40-50% проти 20-30% у країнах з нижчими доходами на душу населення. Це порівняння переконливо свідчить про те, що рівень податкового навантаження на фізичних осіб в Україні є невиправдано високим і що діюча податкова ставка потребує перегляду в бік зменшення та полегшення. Питання зменшення податкового навантаження на доходи населення вже кілька років активно обговорюється як в законодавчих колах, так і в українському народі, але суттєвих зрушень у вирішенні цього питання не спостерігається. Водночас зниження податкових ставок забезпечує поповнення бюджету кожного громадянина та впливає на беззаперечне зростання попиту на товари (послуги) на споживчому ринку, внаслідок чого

пропорційно зростають і прибутки підприємств. Часткове вивільнення коштів з фонду оплати праці.

Що стосується податкових пільг, то проблема вітчизняної податкової системи полягає в тому, що їх дуже багато і перелік постійно змінюється. Податкові пільги – це зниження та/або звільнення від податків для конкретних компаній, галузей, регіонів тощо. Метою надання податкових пільг є стимулювання розвитку окремих видів діяльності, галузей, окремих компаній і регіонів. Національне регулювання цін. З точки зору уряду, забезпечення конкурентоспроможності стратегічно важливих товарів порівняно з більш дешевими та якіснішими імпортними [11, С. 60]. Незавершеність системи соціального забезпечення в Україні призвела не лише до того, що соціальні пільги недостатньо стимулювали розвиток сфери підприємництва з використанням цих пільг, а й призвела до нерівномірного податкового навантаження на підприємства, а також до того, що вони пов'язані. При цьому більшість цих пільг не мають достатньої соціально-економічної легітимності, а беззаперечними лідерами за кількістю пільг є податок на додану вартість та податок на прибуток підприємств.

Структура оподаткування доданої вартості та прибутку підприємств в Україні свідчить про надмірне обмеження тиску шляхом запровадження економічно необґрунтованих пільг. Останнє пов'язано з тим, що загальна сума наданих податкових пільг може перевищувати доходи зведеного бюджету України та перебуває на вищому рівні, ніж конкурентне середовище в Україні через звільнення від сплати податків для окремих компаній, що призводить до того, що стимулюючий ефект вищезазначеного преференційного режиму залишається сумнівним. При цьому вони витісняються іншими учасниками ринку, що призводить до виникнення або поглиблення певних монополій і відповідних диспропорцій [14, С. 29]. Через складність податкових пільг в Україні необхідно скоротити загальну кількість податкових пільг. Це зменшить податковий тиск, вирівняє податкове навантаження між суб'єктами господарювання та сприятиме

створенню справедливої податкової системи. З іншого боку, не можна до кінця ігнорувати важелі державної преференційної політики, оскільки податкові стимули є ефективним інструментом стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Тому для покращення фінансового становища підприємств держава може застосовувати податкові відстрочки та розстрочення у вигляді списання накопичених пені та пені та стимулювати розвиток національної економіки. Досить ефективним механізмом стимулювання технологічного оновлення та інвестицій є пільги у вигляді прискореної амортизації. Проте 1 січня 2004 р. уряд ухвалив рішення про скасування цієї пільги [16, С. 257].

Аналіз податкового навантаження в Україні показує, що зниження податкового навантаження є однією з передумов виходу з економічної кризи, підвищення ділової активності, аморфізації економіки та пожвавлення інвестиційної активності. Однак вирішення цієї проблеми потребує ретельної роботи фахівців за наступними моментами: Закрити лазівки в податковому законодавстві, які дозволяють приховувати реальні доходи від оподаткування. Усунення необґрунтованих податкових пільг Запровадження та спрощення механізмів розрахунку податкових зобов'язань відповідно до правил податкового та бухгалтерського обліку. Він оптимізує структуру податкової системи за рахунок скорочення невеликих платежів, доходи від яких ледве перевищують адміністративні витрати. Досягнення правильного балансу, оптимізація функцій численних органів контролю та усунення дублювання. Це має надати системі фінансових санкцій стимулюючий, а не каральний характер. Звичайно, це складно, але тут потрібно шукати основні шляхи вирішення податкової проблеми [26, С. 48].

Податкове навантаження є результатом податкової політики держави і є якісною ознакою будь-якої податкової системи. У міжнародній практиці цей показник визначається як відношення фактичних податкових надходжень у зведений бюджет до валового внутрішнього продукту. За допомогою цього

методу визначимо податкове навантаження в Україні та подамо результати розрахунку в таблицю. 2.4.

Чітких тенденцій щодо рівня податкового навантаження в Україні протягом аналізованого періоду немає. Проте основне навантаження податку лягає на трудові ресурси. Отже, податкове навантаження на працівників у 2020 році становить 11,1%. У разі поступового зниження податкового тягаря фізичних осіб збільшаться заощадження домогосподарств, зросте попит населення на готівку, а отже, розвиток виробництва та зростання реальних доходів платників податків, розширення бази оподаткування.

Таблиця 2.4

**Динаміка податкового навантаження саме в українській системі у
2016-2020 рр.**

Показники	Роки				
	2016	2017	2018	2019	2020
Податкові надходження, млрд. грн. (ПН)	650,8	852,7	986,3	1070,3	1136,7
Рівень бюджетного податкового навантаження, %	27,3	28,6	28,0	27,0	27,1
Податок на доходи фізичних осіб, млрд. грн.	138,8	185,7	229,9	275,4	295,1
Податкове навантаження з ПДФО, %	5,8	6,2	6,4	6,9	7,0
Податок на прибуток підприємств, млрд. грн	60,2	73,4	106,1	117,3	118,5
Податкове навантаження з ППП, %	2,5	2,5	3,0	3,0	2,8
ПДВ, млрд. грн	235,5	313,9	374,5	378,6	400,6
Податкове навантаження з ПДВ, %	9,9	10,5	10,5	9,5	9,6
Податкове навантаження на працю, %	10,8	9,8	9,9	10,9	11,1
Загальний коефіцієнт податкового навантаження, %	38,1	38,4	37,6	37,8	38,2

Оптимізувати рівень податкового навантаження, щоб сприяти створенню нових робочих місць і зростанню ринку праці, одночасно

вивільняючи ресурси громадян і компаній для розвитку власного бізнесу. Крім того, можна буде вивести частини економіки в тінь і зменшити відтік внутрішнього капіталу за кордон. Процес зменшення податкового навантаження має бути поступовим і потребує чіткого планування та прийняття системних і прогнозованих рішень. Це пов'язано з тим, що одноразове суттєве зниження загального податкового навантаження призведе лише до значної втрати звичайного доходу, що ускладнить виконання державою своєї місії. Податкові реформи на макрорівні були підірвані та закладені основи для подальших реформ.

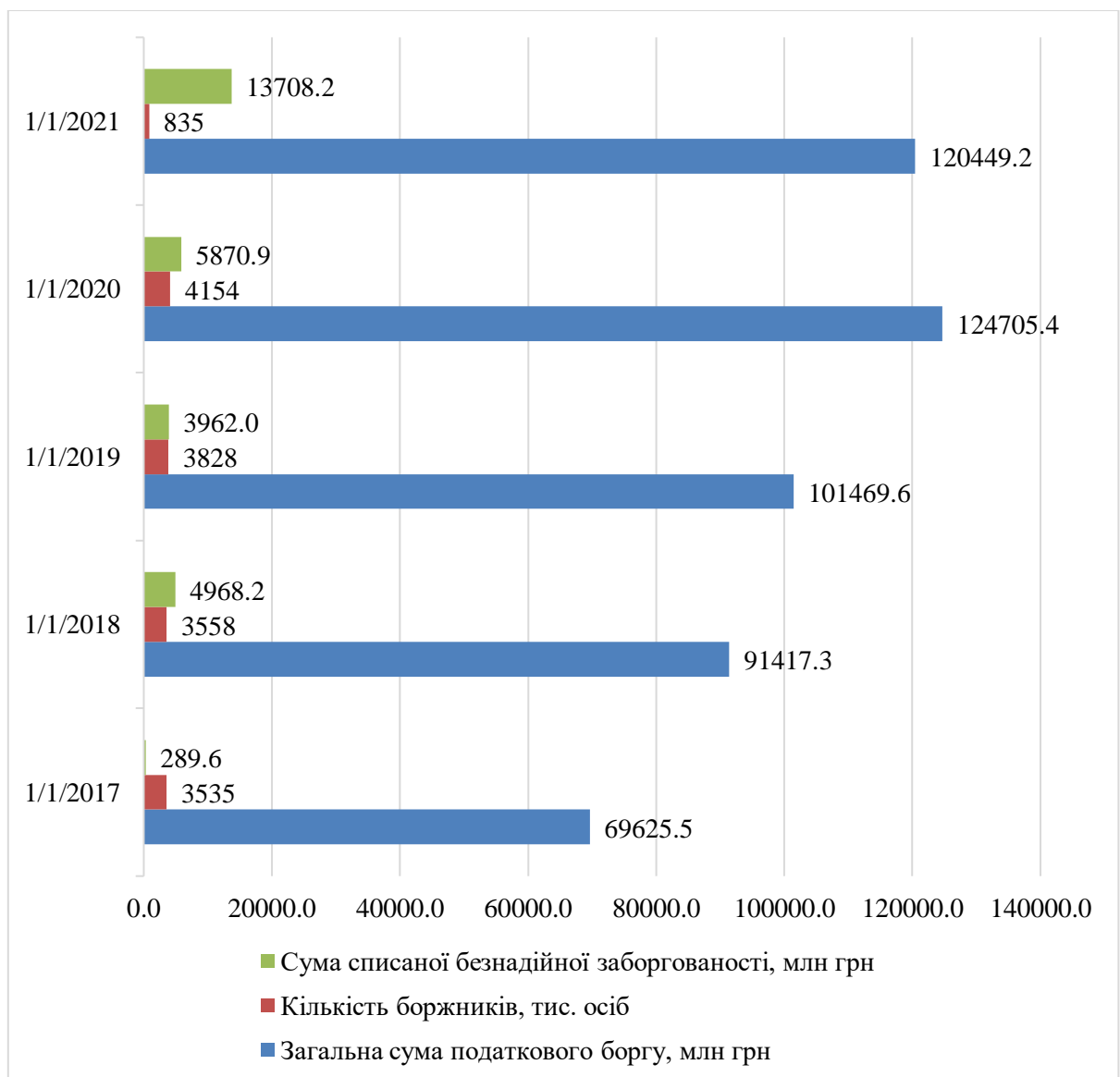

Рис. 2.3. Основні інформаційні параметри податкового боргу в Україні

Загрозою економічному та соціальному розвитку держави слід вважати також те, що податкові зобов'язання платників податків перед бюджетами всіх рівнів зростають. Сума податкових зобов'язань за останні п'ять років зросла майже вдвічі (рис. 2.3).

Ця проблема виникає з таких причин:

- Практика списання та реструктуризації державних податкових зобов'язань і зборів перед платниками податків перед бюджетом. Отже, виходячи з даних таблиці 1 видно, що станом на 01.01.2021 загальне податкове зобов'язання зменшилось на 4256,2 млн грн. Але порівняно з 2020 роком це сталося не за рахунок погашення платниками податкових боргів, а за рахунок списання безнадійної заборгованості. Станом на 1 січня 2021 року сума списаної безнадійної заборгованості становила 13 798,2 млн. гривень, що вдвічі більше, ніж у 2020 році. Відтак, перелік боржників на кінець 2020 року зменшився майже вп'ятеро порівняно з 2019 роком.

□ Відсутність дієвих механізмів забезпечення відповідальності платників податків за виконання податкових зобов'язань.

□ Запровадження збалансованості бюджету. Як наслідок, своєчасна та повна сплата податків і зборів стає нерентабельною, а також сприяє зростанню нехтування податковими зобов'язаннями в суспільстві.

Податкове планування – це один із способів зменшити податковий тягар на ваш бізнес. Податкове планування є частиною фінансово-економічної діяльності як фізичних осіб, так і корпорацій, і його основною метою є мінімізація податків і максимізація прибутку. Податкове планування означає, що платники податків використовують усі дозволені законом засоби для мінімізації своїх податкових зобов'язань. Суть податкового планування полягає в тому, що платник податків спочатку вибирає місце розташування як самої компанії, так і її філій, представництв і дочірніх компаній, орієнтуючись на рівень податкових ставок у різних регіонах. По-друге, платник податків сам обирає оптимальну організаційно-правову форму підприємства і зв'язок з ним з податковою системою. Це

впливає на порядок користування пільгами та можливість отримання пільг. По-третє, податкове планування – це правильне використання особистих податкових пільг.

Складність використання механізмів податкового планування полягає в тому, що з одного боку є можливість суттєво зменшити суму податку, що сплачується до бюджету, а з іншого – ризик сплатити до бюджету значно більше податків. і поставив підприємство на межу банкрутства. Подібна ситуація може виникнути, якщо податкова інспекція визнає, що методи, які компанія використовує для зменшення податкових зобов'язань, не відповідають чинному законодавству, а тому є незаконними. У результаті до компанії будуть застосовані фінансові санкції [34, С. 96]. Проблему мінімізації податкового тягаря можна вирішити за допомогою міжнародного податкового планування. З цієї точки зору ведення виробничої діяльності в юрисдикціях з мінімальними податками на прибуток або без них, низькими експортними митами або без них, мінімальними обмеженнями на забруднення навколишнього середовища та спеціальними податковими пільгами для промислових підприємств є вигідним.

Податкове планування як інструмент зменшення податкового тягаря має виключити незаконні ухилення від сплати податків, що базуються на чинному податковому законодавстві, а його належне впровадження зробить частину заощаджених від податків прибутків придатною для подальшого інвестування та допоможе підприємствам зробити свої продукти доступними для них. сутність.

Висновки до розділу 2

Аналіз реалізації податкової політики України в сучасних умовах показує, що проблеми нестабільності, внутрішньої суперечності та неузгодженості податкового законодавства залишаються невирішеними. Високе податкове навантаження на бізнес. Рентабельність податкової системи низька. Низька фіскальна ефективність податкової системи. Складність систем податкового менеджменту. Централізація фінансових ресурсів та повноваження щодо їх розподілу. Надаються несистематичні та несправедливі податкові пільги та звільнення від сплати податків, що збільшує податковий тягар ефективних компаній, які сумлінно платять.

Основною причиною надмірного податкового тягара в Україні є його неоднорідність, яка кидає тінь на економіку, порушує принципи рівності та справедливості оподаткування, призводить до фіскальної функції податків та недоотримання доходів бюджету. і сприяє гальмуванню інноваційного процесу. Неоднорідність податкового тягара в Україні в основному зумовлена такими явищами, як перенесення податкового тягара та неповнота податкових стимулів.

Також необхідно виділити такі загрози: А саме наявність у Верховній Раді України проросійських сил, колаборантів (ЗМІ, соцмережі, політична діяльність), депутатської групи «За життя і мир». Загалом, наявність у Верховній Раді проросійських політиків) (9). Демонтаж демократичних інститутів, обмеження політичних свобод та зниження якості вертикального діалогу між владою та суспільством (8). Діяльність російських спецслужб і агентури, особливо влади (6). «Втома від війни» виникає на тлі поширених очікувань швидкої перемоги. Виснаження національних ресурсів стійкості та пов'язане з цим поширення пацифістських настроїв. Нормалізація війни, втрата прихованої мотивації, психологічна втома людей. Як під час війни, так і після неї бракувало чіткого майбутнього бачення чи стратегії економічного розвитку (6). політичний конфлікт -

передусім між владою та опозицією (5); Неєфективна інформаційна політика – «Єдині новини», які створюють ілюзію швидкого закінчення війни; існує невідповідність між інформацією від мас-медіа і поширюваними чутками у соціальних мережах; державна інформаційна політика не відтворює запити часу; зовнішні впливи на інформаційний простір (4), Збереження російських економічних, культурних, медійних впливів (4), Тероризм (3). Нереформована судова система (3), Інфраструктурні проблеми внаслідок значних руйнувань (3), Розвиток недовіри між політичним та військовим керівництвом (2), Бідність (2), Кіберзагрози (2), Криза соціальної сфери (падіння якості освіти, охорони здоров'я, зменшення соціального захисту, скорочення та розбалансування освітньо-наукової сфери) (2). Проблеми із соціальною реінтеграцією ветеранів (2). Різниця між очікуваннями та реаліями в момент закінчення війни – завищені очікування населення або розчарування у разі ухвалення керівництвом компромісних домовленостей (2), Тінізація економіки (1) особливо між владою та опозицією (5). Неєфективна інформаційна політика – «лише новини», які створюють ілюзію, що війна швидко закінчиться. Існує розбіжність між інформацією ЗМІ та чутками, які поширюються в соціальних мережах. Державні інформаційні політики не відтворюють запити часу. Зовнішні впливи на інформаційний простір (4), збереження російської економіки, культури та впливу ЗМІ (4), тероризм (3). нереформована судова система (3), проблеми з інфраструктурою зі значними руйнуваннями (3), зростання недовіри між політичним і військовим керівництвом (2), бідність (2), кіберзагрози (2), соціальна криза (занепад). освіта, якість охорони здоров'я, скорочення соціального захисту, скорочення та дисбаланс в освіті та науці) (2). Питання соціальної реінтеграції ветеранів (2). Розбіжності між очікуваннями на кінець війни та реальністю – переоцінка громадськістю чи розчарування у прийнятті керівництвом компромісної угоди (2), мініатюризація економіки (1).

РОЗДІЛ 3.

ПРІОРИТЕТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ У ПЕРІОД РИЗИКІВ ВОЄННОГО ЧАСУ

3.1. Пріоритетні напрямки підвищення ефективності фіскальної політики

Основним завданням податкових органів є впровадження ефективного податкового адміністрування, спрямованого на збільшення податкової заборгованості, оптимізацію податкової структури та самовдосконалення. Поняття «адміністрування податків» можна визначити як безперервний кругообіговий процес, що здійснюється в податковому адмініструванні та являє собою сукупність взаємопов'язаних функцій і процедур, спрямованих на здійснення процесу оподаткування відповідно до чинного законодавства України.

З часу свого створення податкова служба зазнала значних змін як організаційна та ресурсна основа функціонування податкової системи України. Ці зміни є результатом різних аспектів.

Основними факторами, що впливають на розвиток та зміст податкової системи, є:

- Зміни в державному бюджеті та податковій системі.
- Вертикальна реформа системи державної влади.
- Активне реформування міжбюджетних відносин, створення та вдосконалення правової бази оподаткування.
- Динаміка соціально-економічної ситуації в країні.
- Розробка принципів і методів управління прогресивними вітчизняними малими, середніми та великими підприємствами.
- Різноманітні регіональні та галузеві фактори, які роблять податкову систему нестабільною.
- Загальний досвід адміністрування податків в Україні та за

кордоном.

— Результати наукових досліджень з вивчення та вдосконалення оподаткування з національного та міжнародного аспектів.

Зовнішні умови, що впливають на всю економічну систему, зумовили появу ряду факторів, які безпосередньо впливають на методи визначення податкового адміністрування, зміни та принципи його функціонування.

Усі ці фактори можна розділити на зовнішні фактори, які виникають поза межами податкової адміністрації, та внутрішні фактори, які виникають безпосередньо в податковій адміністрації, залежно від їхнього положення в ієрархії та конкретних умов функціонування.

Зовнішні фактори, які впливають на управління податками на ключовому фундаментальному рівні, включають:

- Особливості економічного середовища конкретного регіону.
- Якісно-кількісна характеристика суб'єктів господарювання окремого регіону.

- Динаміка зміни регіональної бази оподаткування.

- Рівень готовності платників податків та реагування на зміни податкового законодавства та адміністрування податків.

- Взаємодія з вищестоящими податковими органами.

- Взаємодія з органами місцевого самоврядування та іншими державними структурами.

- зміни політики реалізації, пов'язані з прийняттям окремих нормативно-правових актів;

- Зміни ставок податку до доходів місцевих бюджетів.

Внутрішні фактори адміністрування податків включають:

- Мета полягає в тому, що необхідно змінити функціональні принципи всієї організації.

- особливості виконання окремих функцій щодо конкретних функціональних умов, що визначаються деталями окремого випадку;

- Необхідність і можливість впровадження та використання сучасних

інформаційних технологій у роботі податкової адміністрації в цілому та окремих працівників.

□ Реалізація кадрової політики та підвищення рівня професійної підготовки персоналу.

- Організаційні особливості, методи та стилі управління персоналом в установах, формування корпоративної культури.

- Рівень фінансового забезпечення окремих податкових органів. Це визначає його ефективне функціонування та потенціал розвитку.

Усі ці фактори зумовлюють необхідність побудови гнучкої форми податкового адміністрування, у вигляді гнучких механізмів, здатних швидко реагувати на зовнішні та внутрішні зміни.

Суб'єктивний елемент, що відображає оцінку можливості та бажання працівників брати участь у процесі вдосконалення, виходячи з рівня професійної підготовки, здатності адаптуватися до роботи в нових умовах. Рівень знання комп'ютера та бажання його вдосконалювати. Особистісно-психологічні особливості людини, спрямованість певного напрямку діяльності, розташування в межах структурного підрозділу.

1. Інформаційно-технічні елементи базуються на аналізі забезпеченості технічними засобами та визначенні необхідного та достатнього рівня технічної оснащеності кожного робочого місця. Метою є розробка локальної комп'ютерної мережі, яка об'єднає податкові органи всіх рівнів в єдину інформаційно-технічну систему, а також розробка технічних заходів з метою мінімізації витрат на технічне обслуговування та максимізації продуктивності інспекторів., щоб визначити оптимальне використання. Працює при використанні.

1. Організаційний елемент полягає в оптимізації організаційної структури податкового органу, щоб вона була гнучкою та оперативно реагувала на зміни як у зовнішньому середовищі, так і у функціях податкового органу. Групування та оптимальний розподіл процедур і функцій по структурних підрозділах. Визначення процесу взаємодії між

структурними підрозділами та чітка реалізація цього процесу. Завжди контролюйте функціональні характеристики того чи іншого агрегату. Виконайте аналіз ефективності кожної функції для оптимізації. Організація процесів постійного вдосконалення всієї структури та кожної функції окремо. Запровадження нових принципів діяльності установ щодо платників податків.

2. Інституційні чинники – визначення кадрової політики агентства щодо поєднання штатних і відомчих функцій із затвердженням посади. Встановлення конкретних норм і правил, як всередині податкового органу, так і при співпраці з іншими податковими адміністраціями. Встановити порядок взаємодії з іншими особами та організаціями під час перевірок. Регулювання залежних відносин і визначення статусу кожної системи відповідно до вимог організації вищого рівня.

Охарактеризовані фактори є взаємодоповнювальними елементами взаємопов'язаного процесу управління системою і не повинні розглядатися як окремі ланки оптимізації роботи установи. Наприклад, при визначенні чисельності працівників певного відділу оптимальний результат може бути досягнутий лише після комплексного аналізу виконання окремих функцій, визначення функціональних характеристик цього відділу, визначення кількості та якості необхідного комп'ютерного обладнання. Його можна отримати. робота співробітників, якість програмного забезпечення (і пов'язаний з ним рівень автоматизації), необхідний рівень професійної підготовки та навичок роботи з комп'ютером працівників, а також вартість навчання та підвищення кваліфікації працівників.

Враховуючи попередній досвід реформування податкової служби, усі заходи, які реалізуються в рамках модернізації засад адміністрування податків, можна розділити на п'ять основних напрямків:

1. Стандартизація та функціональна спеціалізація технології роботи фінансових органів. 2. Консолідація податкових органів.

3. Автоматизація податкових адміністративних процедур. 4. Підвищення якості обслуговування платників податків. 5. Підвищення якості роботи податкових органів.

Податкове адміністрування на основі положень податкового законодавства теоретично слід розглядати як систему управління. Усі його складові (планування, регулювання, управління) перегукуються з органами державної влади, управлінням, дослідницькими структурами тощо. Норми податкового права дають змогу організувати раціональну податкову систему в державі та реалізувати її за допомогою податкового адміністрування. Йдеться про створення ефективного механізму оподаткування в державі.

Методи податкового адміністрування – це сукупність методів і прийомів управління, що використовуються в системі податкових органів у сферах планування, обліку, контролю, аналізу та регулювання з метою реалізації податкової політики країни та виконання поставлених перед нею завдань. Гарантії національного регулювання економіки (НДР).

ДРЕ – це система типових заходів законодавчого, виконавчого та контрольного характеру, що здійснюються уповноваженими державними органами з метою стабілізації існуючої соціально-економічної системи та її адаптації до умов, що змінюються. Терміни «національне економічне регулювання» і «національна економічна політика» збігаються. Отже, можна сказати, що національне економічне регулювання, здійснюване за допомогою державного бюджету, є основним напрямом регулювання економіки, який правильно отримує назву «фінансове регулювання національної економіки». . Зберігання оброблюваної інформації на територіальному рівні є недоцільним у зв'язку з умовами меж територій підпорядкованих податкових органів, надзвичайною складністю забезпечення захисту інформації та неможливістю оперативного оновлення та поповнення. Більше того, у більшості випадків діяльність суб'єктів господарювання виходить за межі компетенції районної інспекції.

Зберігання на обласному рівні суттєво ускладнює оперативний доступ до інформації підпорядкованих інспекцій та потребує значних витрат на створення потужної системи зв'язку центру з регіонами по всій Україні. Тому регіональний рівень ідеально підходить для зберігання інформації. На цьому рівні стає легше вирішувати завдання територіальної інспекції, з одного боку, та обміну інформацією з державним рівнем, з іншого. Це дозволяє легко гарантувати, що ваша інформація зберігається та захищена. Крім того, діяльність більшості платників податків рідко виходить за межі одного регіону. Що стосується категорії високодохідних платників податків, то інформація про них потребує особливого аналізу, враховуючи ризики, які можуть виникнути в податковій системі як для країни та її територій, так і для самих платників податків.

Правомірність податкового планування здійснюється у двох напрямках: стратегічному (прогнозному) і поточному. До методів прогнозування належать детерміністське прогнозування, прогнозування часових рядів і прогнозування за моделлю. У вітчизняній та міжнародній практиці можливі різноманітні застосування цих методів. Першою частиною податкового планування є визначення загальної податкової бази для кожного типу податків. На даний момент податкове планування на місцевому рівні все ще базується виключно на аналізі поточних податкових зобов'язань і прогнозах місцевих економічних умов. Погоджено, що традиційно існує «вигода» в достовірній оцінці податкових надходжень на кінець поточного періоду (місячного, квартального, піврічного, річного) на основі фактичних даних, які можна порівняти з даними попередніх звітних періодів. Це було. Проте оцінка та прогнозування (планування) податкових надходжень потребує комплексного та багатофакторного аналізу податкової бази всіх податкових платежів, надходжень до бюджетної системи та тенденцій соціально-економічного розвитку.

Визначення змісту функцій бухгалтерського обліку, характерних для системи податкового менеджменту, дає можливість розмежувати сфери

оперативного обліку, внутрішньої звітності податкових органів та обробки оперативної облікової інформації вищестоящими податковими органами. Бухгалтерський облік необхідно розглядати з двох сторін. З іншого боку, кожен податковий орган зобов'язаний враховувати власну господарську діяльність і отримані витрати, щоб утримувати кошти в межах кошторису, затвердженого вищестоящими органами. Такий облік є обліком за формою і змістом. З іншого боку, податковий орган має власну систему збору, формування та систематизації інформації про платників податків, використовуючи податкові стандарти, корпоративну бухгалтерську та податкову звітність, індивідуальні податкові декларації тощо. Ця інформація є предметом корпоративного обліку податковими органами.

Вся система оперативного обліку не тільки забезпечує керівництво податкового органу аналітичною та оперативною інформацією, необхідною для прийняття рішень у сфері діяльності податкового органу, а й доповнює інформаційну систему показників для формування та оцінки податкового потенціалу. На місцевому рівні.

На підставі інформації оперативного аналізу податкові органи регіонів формують базу даних про заборгованість з бюджету. На кожного платника податків і тарифів ведеться картка «Бюджетний розрахунок», на основі якої формується база даних. Усі платники податків поділяються на три категорії: найбільші платники податків, основні платники податків та інші. Оскільки забезпечення методики бухгалтерського обліку на рівні територіальних податкових органів містить більше зовнішньої інформації, ніж внутрішньої, слід акцентувати увагу на впливі податкового середовища та процесів управління податковими відносинами на зміст цієї інформації.

Моделювання параметрів податкових надходжень має здійснюватися за такими принципами: Уніфікація основних методів планування, диференціація конкретних фінансових рішень відповідно до глибини та профілю регіональних економічних проблем, активізація механізмів ресурсозбереження та економії.

Конкретні дії місцевих фінансових органів можуть включати: Підтримка компаній і галузей, які представляють конкурентну перевагу регіону. Адресна підтримка домогосподарств організаціям громадянам. розроблення державних і місцевих нормативних актів; Сприяти імпортозаміщувальним галузям, які задовольняють внутрішній попит. Розробка та реалізація програм зайнятості населення. Допоможіть своїй організації розробити кризовий план. Розробка програм підтримки місцевого малого бізнесу. До ефективних інструментів довгострокового планування належать методи моделювання фінансових взаємовідносин в умовах економічних змін, концептуальні стратегічні програми на 15-20 років, альтернативні варіанти функціонального забезпечення бюджетного процесу. Дуже важливо встановити функціональні обов'язки конкретних національних органів щодо здійснення нагляду у сфері оподаткування. Формування та функціонування організаційної системи моніторингу оподаткованості території можна представити наступними блоками: Регіональний фінансовий потенціал. Високі платники податків у районі. Доходи в бюджетну систему. податкове право. Важливо сформувати нормативи довгострокового фінансового розвитку регіону на основі аналітичних стандартних даних.

Якомога точніший розрахунок податкового потенціалу є важливим для оптимізації доходів і витрат на всіх рівнях державного управління. На різних рівнях управління економікою фахівці використовують різні методологічні підходи до цих розрахунків. Це знижує достовірність довгострокових прогнозів і поточних планів формування доходів і витрат населення всіх рівнів. Одним із заходів є підвищення самостійності органів місцевого самоврядування щодо податків. Н. Можливість застосування податків, які не включені до переліку податкового законодавства України. Запропонована нами для інформаційного забезпечення систем управління податками система спостереження на основі сучасних інформаційних технологій найбільше відповідає вимогам сучасного управління податковим

потенціалом на всіх рівнях, а не лише на місцевому. На схемі показана схема організації моніторингу. 3.1.

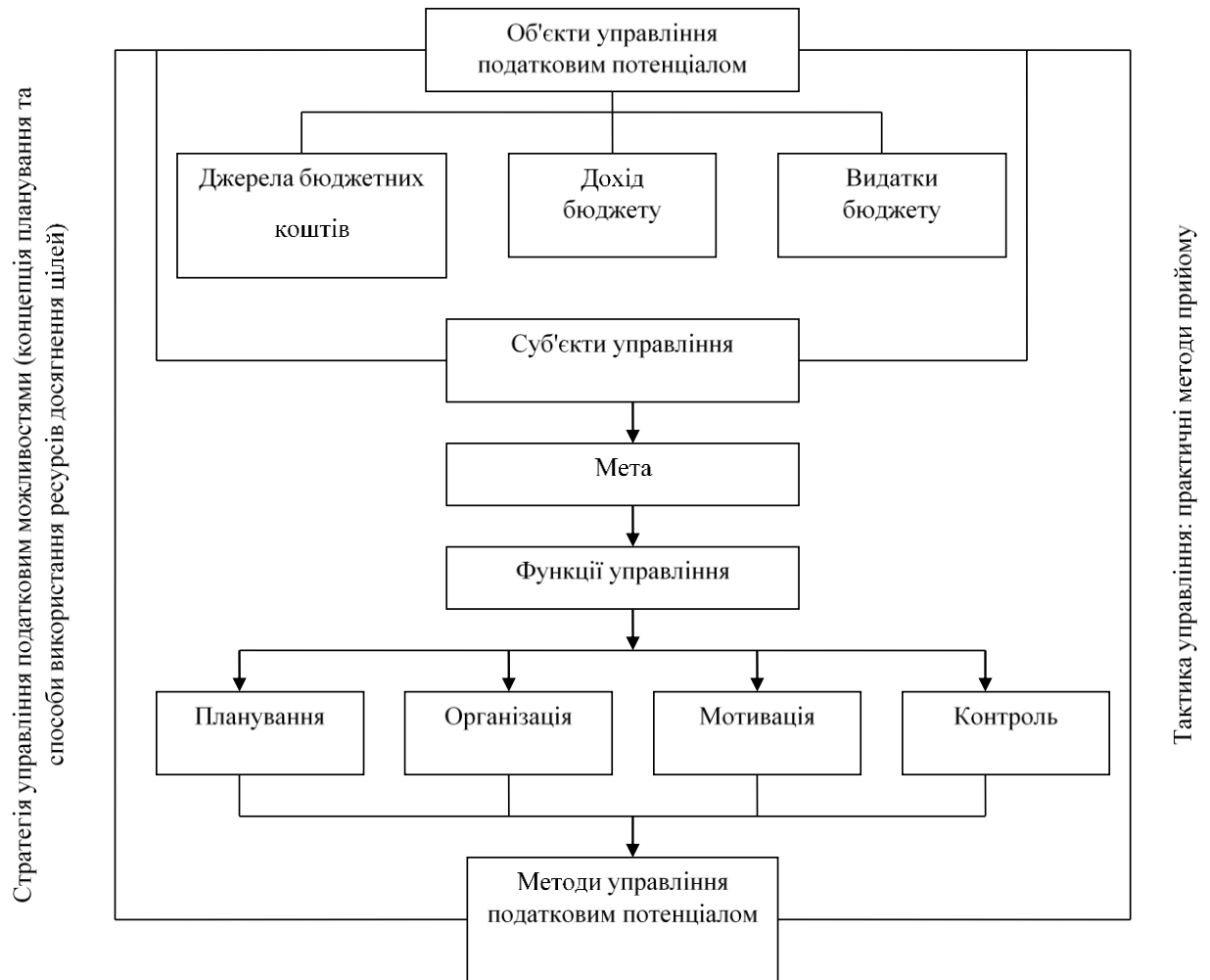

Рис. 3.1. Організаційна система цільового управління податковим потенціалом регіону

Запропонована організаційна система цілеспрямованого стратегічного і тактичного управління оподаткуванням для забезпечення ефективного вирішення адміністративних завдань і функцій на регіональному рівні сприяє:

- Формування високопрофесійних та ефективних національних інституцій управління інноваційно-інвестиційними процесами в регіоні.
- Створити умови для вирішення проблем бюджетної прозорості шляхом вдосконалення бюджетної звітності.
- Здійснювати своєчасну та достовірну оцінку потенційних втрат місцевого бюджету та прогнозувати бюджетні ризики.

□ Розвиток повної інформаційної безпеки для управління бюджетним процесом.

- Підвищити рівень бюджетної самостійності місцевої державної адміністрації.

□ Стимулювати бюджетування та створити умови для соціально-економічного розвитку регіонів/

З метою розробки раціонального порядку саме обчислення і сплати податків пропонуємо такі рекомендації:

1) 1) Вибір регіонального податкового планування та моделі оподаткування має здійснюватися відповідно до фіскальної ситуації в регіоні, зокрема, ступеня бюджетної фіскальної автономії.

2) 2) Переведення повідомлень від фізичних осіб щодо транспортних податків, податків на майно, податків на майно фізичних осіб в електронний формат.

3) 3) частково звільнити одержувачів бюджетних коштів за регіональними та іншими регіональними цільовими програмами від сплати податку на майно організацій, земельного податку, транспортного податку на строк не більше трьох років;

4) 4) Групування активів фізичних осіб для диференціації податкових ставок і вартості активів всередині групи.

5) 5) Застосування диференційованого підходу до визначення ставок податку на майно для частин сформованих земельних груп та встановлення граничної ставки податку 0,5% для невикористаних площ.

6) Реєструвати нерухоме майно фізичних та юридичних осіб можна буде в певний термін на пільгових умовах та в спрощеному порядку, а до тих, хто не зареєстрував право власності, будуть застосовані заходи відповідальності.

7) Введення пільгової ставки податку на активи організації на оновлені основні засоби, введені у звітному році. У результаті організації економлять на своїх податкових рахунках. Стимулювати спрямування коштів, отриманих за рахунок оновлення основних фондів та заощаджень, на їх розвиток. З

другого року застосування пільгової ставки податку на майно організації сума податку, що сплачується до бюджету, буде збільшуватися в міру збільшення залишкової вартості майна.

8) Створення системи моніторингу наданих податкових пільг. Це й використання єдиного методичного підходу до класифікації пільг та їх аналізу, ведення переліку послуг, оцінка бюджетної та соціальної ефективності пільг.

9) Створення міжвідомчої комісії з контролю за оподаткуванням доходів фізичних осіб в області та міжвідомчої комісії з контролю за обчисленням і сплатою місцевих податків і зборів.

Висновки до розділу 3

Враховуючи наявний досвід реформування податкової служби, усі заходи, які реалізуються в рамках модернізації засад адміністрування податків, розподілено на п'ять основних напрямків: 1) Стандартизація операційної техніки та спеціалізація функцій податкових органів. 2) Консолідація податкових органів. 3) Автоматизація процедур адміністрування податків. 4) Підвищення якості обслуговування платників податків. 5) Підвищення якості кадрів податкових органів.

Складна ситуація збалансування державних фінансів і зростання державного боргу змусили більшість країн ЄС знайти компроміс між забезпеченням фіскального здоров'я та створенням умов для зростання ВВП, що ускладнює досягнення фіскальної стабільності. Лише деякі країни Європейського Союзу, які до кризи 2008-2009 рр. приділяли достатню увагу вдосконаленню національних фіскальних систем і не накопичували значних обсягів державного боргу, за необхідності взяли стимулюючий напрямок.

Реалізація програм фіскальної консолідації в умовах нестабільного посткризового відновлення призвела до ряду інших протиріч у останній податковій політиці країн ЄС. Зворотна податкова реформа. Посилення

використання регуляторних можливостей оподаткування, як у випадках покращення, так і погіршення економічної та податкової ситуації. Лише кілька країн ЄС знизили податкові ставки або для стимулювання зростання ВВП, або через те, що попередні підвищення податків навряд чи будуть ефективними. Практика зменшення податкового навантаження на корпоративний сектор і національний дохід після усунення фіскальних дисбалансів шляхом посилення фіскальної ролі податків на додану вартість і акцизів не є унікальною для ЄС. Водночас податкова політика ЄС характеризується високим ступенем динамізму.

Ці уроки з розробки та реалізації податкової політики країн ЄС у ситуаціях економічної нестабільності та дефіцитних джерел податків важливі для розуміння, коли економіка перебуває в кризі, бюджетні надходження та національні соціальні фонди скорочуються, а можливості недоступні. розглядатися в Україні. Через стрімке зростання державного боргу існують обмежені засоби для відновлення державного боргу.

Податкова політика України має базуватися на поступовому впровадженні в нашій державі механізмів оподаткування країн ЄС (розширення сфери дії знижених ставок податку на додану вартість, посилення прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб, підвищення тимчасових ставок прибуткового податку). посилити соціальний внесок працівників відповідно до змін економічного розвитку та аморфності економіки), змінити податкове законодавство відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС (щодо ПДВ та специфічних акцизів), тим самим забезпечивши надійну фінансову базу. Масу. Посилити функціонування держави (шляхом зміцнення її податкових позицій щодо акцизів і податків на майно та обмеження ухилення від сплати податків), водночас збільшуючи ВВП (шляхом зменшення податкового навантаження на інвестиції в економіку в цілому та у виробництві) Шляхом створення умови для. . особливо).

ВИСНОВКИ

Вирішення проблем у сфері оподаткування зумовлює необхідність теоретичного осмислення оподаткування як соціально-економічного інституту, що забезпечує формування економічних механізмів підвищення рівня економічного мислення та якості життя людей. Подальше формування суспільної свідомості щодо позитивного ставлення до розумного оподаткування та сприяння розвитку різних верств населення. Ця політика не може бути реалізована окремо від соціально-економічної політики, яка реалізується не лише на національному, а й на регіональному та місцевому адміністративному рівнях.

Під податковою політикою розуміють сукупність економічних, правових та організаційних заходів, заснованих на єдиних принципах, які ефективно регулюють відносини, пов'язані з визначенням податків і зборів, шляхом застосування правових інструментів з економічної точки зору, що гарантує науково обґрунтовану та системну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, спрямованих на регул. основи. Податкова політика є невід'ємною частиною державних фінансів і є частиною загальної економічної політики країни.

Стверджується, що інституційними критеріями формування податкової політики країни мають бути: Взаємодоповнюваність податкових змін. Відмова від радикальних податкових ідей. стабільність і гнучкість. У постсоціалістичних країнах податкову політику необхідно розробляти з урахуванням часових реалій, функціонування важливих тіньових секторів та питань підвищення ефективності перерозподільних процесів.

У формі податкової політики слід акцентувати увагу на таких моментах: тобто найвища податкова політика, яка вимагає від країни встановлення відносно високих податкових ставок, зменшення податкових стимулів і запровадження різних податків. У політиці економічного розвитку держава має враховувати не лише податкові пільги, а й пільги платників

податків, щоб зменшити податковий тягар підприємців і одночасно зменшити їхні витрати. У політиці «розумного оподаткування» держави встановлюють відносно високі рівні податків як для корпорацій, так і для фізичних осіб, водночас забезпечуючи соціальний захист своїх громадян. Застосування такої форми податкової політики спрямоване на формування стабільної податкової системи, яка забезпечує адекватні платежі до бюджетів усіх рівнів, ефективне функціонування національної економіки та справедливий підхід до оподаткування для всіх категорій платників податків. умови для Як і подальша інтеграція України в міжнародне співтовариство.

Аналіз реалізації податкової політики України в сучасних умовах показує, що проблеми нестабільності, внутрішньої суперечності та неузгодженості податкового законодавства залишаються невирішеними. Високе податкове навантаження на бізнес. Рентабельність податкової системи низька. Низька фіскальна ефективність податкової системи. Складність систем податкового менеджменту. Централізація фінансових ресурсів та повноваження щодо їх розподілу. Надаються несистематичні та несправедливі податкові пільги та звільнення від сплати податків, що збільшує податковий тягар ефективних компаній, які сумлінно платять. Основна проблема української податкової системи пояснюється тим, що вона створювалася в умовах первісного нагромадження капіталу, без урахування внутрішніх особливостей режиму та соціального становища населення, тому сьогодні. Проте виконання своїх функцій лише гальмує економічний розвиток країни.

Поглиблення економічного співробітництва країн-учасниць європейської інтеграції призвело до змін у розвитку гармонізації податкових систем, але посилення інтеграції часто ускладнювало формування спільної правової бази податкових систем. Однією з головних перешкод для розвитку глибшої інтеграції та гармонізації оподаткування є: 1) Багато країн не бажають обмежувати свій суверенітет в економічних рішеннях. 2) Заходи, вжиті багатьма країнами для використання можливостей інтеграції для

подолання відставання в економічному розвитку порівняно з країнами, які розпочали європейську інтеграцію, не обов'язково є ефективними.

Основними напрямками податкової реформи в країнах ЄС, пов'язаних із посиленням інтеграції, є: 1) Конвергенція непрямих податків у ЄС в результаті податкової гармонізації. 2) Агресивна податкова лібералізація в Ірландії та нових країнах ЄС для заохочення іноземних інвестицій та сприяння економічному розвитку.

Оскільки найближчим часом в Україні відбуватимуться подальші податкові реформи, особливу увагу слід приділити таким моментам:

□ Посилити контроль за наданням податкових пільг та подальше усунення неефективних інструментів податкових пільг.

□ Система оподаткування нерухомого майна, відмінного від землі, шляхом запровадження вищої ставки податку на дорогу нерухомість як втілення ідеї підвищення справедливості податків шляхом «включення» «податку на багатство» в «податок на багатство» Adjust. податкова система;

□ Усунення зловживань при сплаті податку на доходи фізичних осіб, податку на доходи фізичних осіб, податку на додану вартість та акцизного податку шляхом запровадження непрямих методів контролю національного доходу щодо витрат та інших заходів щодо покращення адміністрування податків. збільшення доходів бюджету та державних соціальних фондів через визначення економічних відносин).

Тому, враховуючи пріоритетність розвитку грошово-кредитної політики в Україні, важливою є реалізація заходів комплексного характеру для підвищення її ефективності. Досвід країн ЄС акцентує увагу на балансі інтересів платників податків та адміністративних органів у сфері оподаткування на національному та місцевому рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В.Л. Варналій З.С. Прокопенко І.А. Тучак Т.В. Податкові системи зарубіжних держав. навч. посіб. Київ. Кондор-Видавництво, 2012. 222 с.
2. Бамбізов Є.Є. Інформаційна функція державної фіскальної служби України: напрями реалізації. *Юридичний вісник*. 2017. № 1. С. 156–160.
3. Безпалько І.Р. Удосконалення взаємин платників податків із податковими органами. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.2. С. 139-144.
4. Богдан Т. Доходи державного бюджету як індикатор проблем у економіці країни. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/456858_dohodi_derzhavnogo_byudzhetu_yak.html
5. Боголиб Т.М. Бюджетная политика как инструмент макроэкономической стабильности. *Економічний часопис-XXI*. 2018. № 3. С. 84-87.
6. Бурда В.Є., Петряніч Л.В. Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації як одного з механізмів формування ресурсної бази місцевого самоврядування. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 167-170.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Голіков С. С. Проблеми забезпечення податкової безпеки України. *Економічна наука*. 2017. № 15. С. 62-64.
9. Городецька Т.Е. Поровай А.С. Аналіз податкових надходжень в системі доходів бюджету. *Молодий вчений*. 2017. № 2. (42). С.243-247.
10. Дем'янчук І.А. Теоретичні основи фіскальної політики в умовах економічного спаду. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 822-825.

11. Демиденко Л.М., Тюріна М.М. Оподаткування доходів громадян в Україні: фіскальні новації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. Вип. 16. С. 45-48.
12. Десятнюк О.М., Ткачик Ф.П. Роль податкового потенціалу в розвитку місцевого самоврядування в Україні. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 1 (66). С. 77-88.
13. Доходи зведеного бюджету України в 2021 році. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/>
14. Єфименко Т. І. Фіскальний простір антикризового регулювання: монографія. Київ : Академія фінансового управління, 2012. 332 с.
15. Желай О. В. Інституціональне забезпечення координованої реалізації податкової політики на сучасному етапі розвитку українського суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 1. С. 104-107.
16. Заха Д., Мовчан В., Кравчук В., Економічний вплив пандемії Covid-19 на Україну. Аналітичне дослідження. URL: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/GET_UKR_PS_01_2020_ua.pdf
17. Звіти про виконання Державного бюджету України за 2015-2020 рр. та I півріччя 2021 р. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>
18. Іванов Ю.Б. Податкова конкуренція та конкурентні переваги. Матер. XVII Міжнар. наук. Конф. «Фінансовий ринок: інституції та інструменти». 3-6 червня 2018 р., м. Львів. Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 44.
19. Іванов Ю.Б., Швабій К.І. Нагальні проблеми формування державної податкової політики в Україні. *Фінанси України*. 2017. № 5. С. 39-52.
20. Інфляційний звіт. Національний банк України. Квітень. 2020 р. с.25. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q2.pdf?v=4

21. Канєва Т.В., Думіян А.К. Проблеми Формування бюджетних надходжень. *Економічний вісник університету*. 2018. № 31. С. 241-244.
22. Касперович Ю.В. Фіскальна безпека держави в умовах гібридної війни: аналітична доповідь. Київ: Фенікс, 2019. 128 с.
23. Клепанчук О.Ю. Фіскальна політика як інструмент регулювання економіки. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.5. С. 250-256.
24. Клівіденко Л.М., Мацедонська Н.В. Світовий досвід бюджетної децентралізації та шляхи його впровадження в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Вип. 1 (06). С. 124–129.
25. Кодацкий В.П. Проблеми формування місцевих бюджетів. *Економіка, фінанси, право*. 2019. № 2. С. 10-15.
26. Консенсус-прогноз «Україна у 2020-2021 роках: наслідки пандемії». URL: <https://bit.ly/2RMntq7>
27. Кужелєв М.О., Брехов С.С., Коротун В.І. Поняття, сутність та ознаки агресивного податкового планування. Протидія агресивному податковому плануванню: світовий досвід та виклики для України : монографія. Київ: Алерта, 2017. 344 с.
28. Кулицький С. Проблеми розвитку економіки України, обумовлені пандемією коронавірусу COVID-19 у світі, та пошук шляхів їх розв'язання. *Україна: події, факти, коментарі*. 2020. № 9. С. 47-53.
29. Левін В.І. Транспарентність оподаткування малого і середнього бізнесу в контексті євроінтеграційного вектору розвитку України. *Наукові праці НДФІ*. 2015. Вип. 1. С. 138-149.
30. Лондар Л.П. Можливості адаптації міжнародного досвіду управління державним боргом в Україні. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/upravl_borg-e3b9d.pdf
31. Луніна І.О. Баліцька В.В., Короткевич О.В., Фролова Н.Б. Шляхи мінімізації впливу фінансової кризи на бюджет України. *Фінанси України*. 2008. № 12. С. 22-32.

32. Малець С. С. Теоретичні аспекти податкового регулювання в ринковій економіці. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Сер. : Економіка. 2015. Вип. 1. С. 242-247.
33. Малишко В.В. Аналіз доходів державного бюджету України. *Економічний вісник університету*. 2019. № 28. С. 208-212.
34. Матвейчук Л. О. Організаційно-правові механізми електронної взаємодії у сфері оподаткування в контексті Податкового кодексу України. *Вісник НАДУ при Президентові України*. 2016. № 2. С. 58-66
35. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн: навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та доповн. Київ: ЦУЛ, 2016. 318 с.
36. Наконечна Ю.Л., Демиденко Л.М. Відкритість та прозорість державного та місцевих бюджетів в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. № 10. С. 20-27.
37. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
38. Піскова Ж.В., Цуркан І.М. Обриси зміни парадигми податкової політики України. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2020. Вип. 1 (13). С. 205-211.
39. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-IV (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> .
40. Покатаєва О.В., Кучерова Г.Ю. Фактори свідомої сплати податків: досвід країн ЄС. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2015. Вип. 1(1). С. 47-52.
41. Поліщук О.В., Василевський В.О. Оподаткування малого бізнесу у провідних країнах світу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2017. Вип. 7(1). С. 133-136.
42. Пшик Б. І. Роль фіскального простору у забезпеченні інклюзивного розвитку регіону: теоретичний аспект дослідження. *Ефективна*

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7869>

43. Рудик Н. В. Фіскальна діджиталізація – інструмент партнерства держави та малого і середнього бізнесу. *Бізнес Інформ*. 2019. № 11. С. 316-322
44. Сидорович О. Ю. Діалектика оподаткування: інституціональні консенсуси і конфлікти. Тернопіль : Економічна думка, 2015. 432 с.
45. Синчак В.П. Податкова культура суспільства як чинник економічної компоненти національної безпеки. *Університетські наукові записки*. 2017. № 2. С. 218-230.
46. Синютка Н.Г. Цифрова ідентифікація платників податків як передумова для діджиталізації фіскального простору. *Бізнес Інформ*. 2018. № 10. С. 263-268
47. Сідельникова Л. П. Податкові та позичкові фінанси: фіскальна філософія вибору. Херсон : Грінь Д. С., 2010. 436 с.
48. Сідельникова Л.П. Фіскальний потенціал податкової системи у механізмі регулювання економічного розвитку. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 5 (16). С. 317-323.
49. Сірант М.М. Гармонізація податкового законодавства Європейського Союзу в умовах реалізації договору про Асоціацію України та Європейського Союзу. *Jurnalul Juridic National: Teorie Si Practica*, 2018. № 2 (30). С. 186-189.
50. Слатвінська М.О. Альтернативні системи оподаткування малого бізнесу: стан, проблеми, перспективи : монографія. Одеса: ОНЕУ, 2012. 252 с.
51. Соф'їн М. До проблеми визначення поняття фіскальної політики в Україні в умовах Євроінтеграції. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 7. С. 162-166.
52. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020». Указ Президента України від 12 січня 2015р. № 5/2015. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>

53. Теліщук М.М. Податкова діяльність держави як детермінанта регіональної економічної політики. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 52-2. С. 86-92.
54. Тимченко О. М., Осадчий Є. С. Інституційна спроможність упровадження моделі сегментації податкових боржників в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 8.
[URL:http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8086](http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8086)
55. Ткачик Л.П. Особливості застосування методів та способів податкового регулювання підприємницької діяльності. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.7. С. 106-113.
56. Ткачик Ф.П. Архітектура міжбюджетних трансфертів та їх вплив на фінансову самостійність регіонів. *Економіка та держава*. 2021. № 8. С. 85–90.
57. Тютюнник І.В., Кобушко Я.В. Інструменти мінімізації податкового навантаження в Україні: порівняльний аналіз та ефекти від застосування. *Економічний аналіз*. 2018. Том 28. № 4. С. 122-130.
58. Хом'як М.С. Інституційне середовище розвитку фіскального простору регіонів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. №13. С. 553-559
59. Чемерис О. Державна політика розвитку малого та середнього підприємництва в Україні у контексті результативності. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 3(52). Ч. 2. С. 234-250.
60. Швабій К. І. Вплив глобалізації на систему оподаткування та податкову політику України. *Стратегічні пріоритети*. 2009. № 1(10). С.137-144.
61. Шевчук М. Інформаційне забезпечення органів фіскальної служби України як елемент стратегічного плану розвитку країни. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 144–147.

62. Шкарупа О.В. Аналіз проблем та напрямків удосконалення системи оподаткування в Україні. *Механізм регулювання економіки*. 2018. № 1. С. 185-191.
63. Юрій С.І., Крисоватий А.І., Кощук Т.В. Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики в Україні. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 292с.